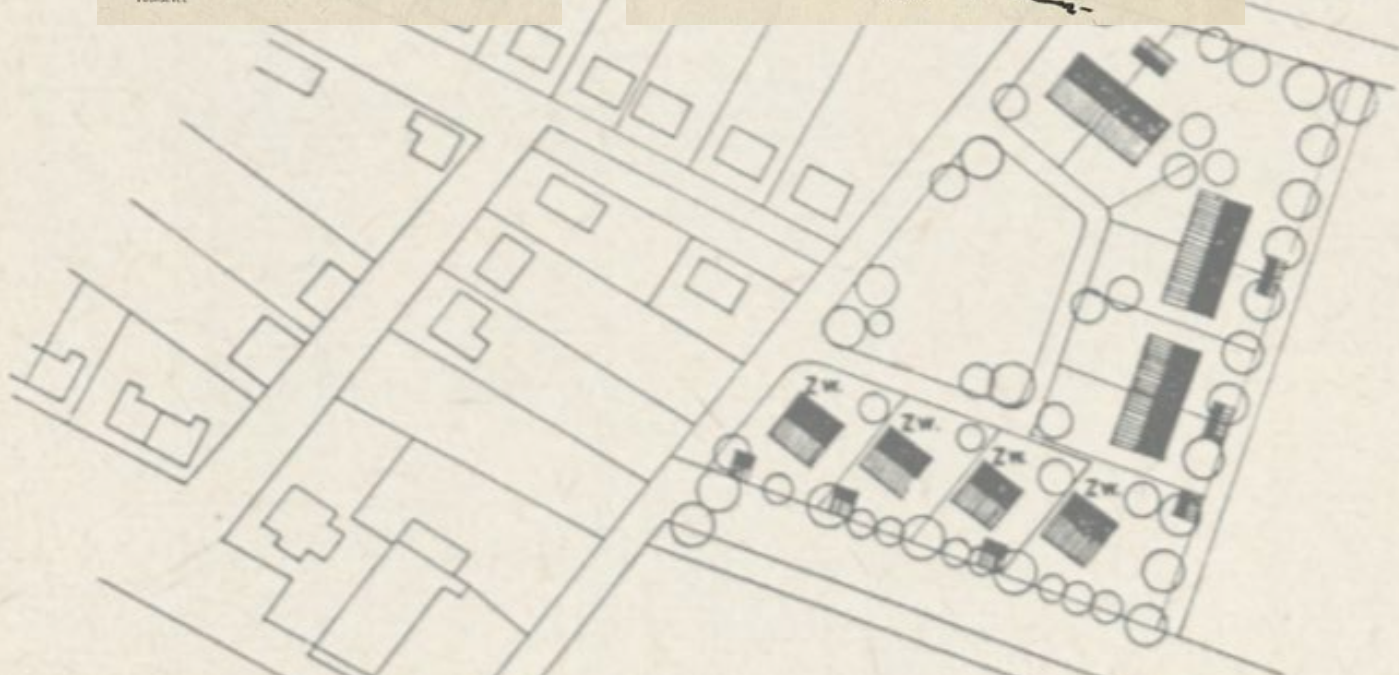
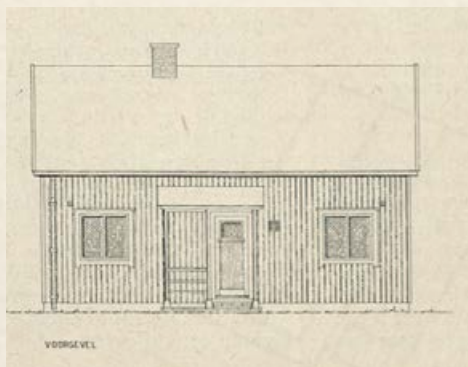


GESCHENKWONINGEN WATERSNOODDRAMP 1953

In kaart en beeld

PROVINCIES ZEELAND EN ZUID-HOLLAND



INHOUD

VOORWOORD 3

1. DE RAMP 4

2. HULP NA DE RAMP: WONINGEN ALS GESCHENK 6

3. DE GESCHENKWONINGEN 8

FINSE WONINGEN 10

NOORSE WONINGEN 12

ZWEEDSE WONINGEN 14

DEENSE WONINGEN 16

FRANSE WONING 17

OOSTENRIJKSE WONINGEN 18

4. DE INVENTARISATIE 21

5. ADRESLIJSTEN 26

PROVINCIE ZEELAND 26

PROVINCIE ZUID-HOLLAND 36

GERAADPLEEGDE BRONNEN 42

COLOFON 43

VOORWOORD



Na de Watersnoodramp van 1953 stonden grote delen van Zeeland, Zuid-Holland en West-Brabant onder water, verdronken 1836 mensen en raakten 100.000 inwoners dakloos. Vanuit heel de wereld ontving Nederland vervolgens hulp. Zo schonken Noorwegen, Zweden, Finland, Denemarken, Oostenrijk en Frankrijk bouwpakketten voor in totaal 860 complete woningen. De houten huizen boden aan vele gezinnen een nieuw thuis.

Deze karakteristieke geschenkwoningen zijn 68 jaar later nog steeds stille getuigen van deze geweldige internationale steun. De huidige bewoners geven aan met veel plezier in deze vaak kleurrijke woningen met unieke geschiedenis te wonen. Het aantal overgebleven oorspronkelijke woningen neemt echter af. Dit komt doordat ze minder herkenbaar zijn geworden door verbouwing of door sloop.

Bart Vermeulen, SP-statenlid van de provincie Zuid-Holland, vroeg vanwege de historische waarde om meer aandacht voor deze markante geschenkwoningen. Zijn voorstel kreeg veel bijval. Hierop besloten de provincies Zeeland en Zuid-Holland tot een gezamenlijke inventarisatie,

waarna alle onderzoeksresultaten zijn opgenomen in online te raadplegen cultuurhistorische kaarten. Alle nog bestaande geschenkwoningen zijn online te zien in de Kaart Cultuurhistorie Zeeland en de Cultuurhistorische Atlas Zuid-Holland. Per woning ziet u een korte beschrijving en waardering. De geschenkwoningen in Noord-Brabant maken geen onderdeel uit van deze inventarisatie.

Met het inventariseren van de nog bestaande geschenkwoningen en deze vervolgens online toegankelijk te maken, beogen de provincies bij te dragen aan het blijvend zichtbaar houden van deze unieke woningen als waardevol onderdeel van het straatbeeld. Het is aan gemeenten en andere belanghebbenden om zorgvuldig om te gaan met dit watersnooderfgoed. Zo kunnen gemeenten deze gegevens betrekken bij eventuele bescherming van deze karakteristieke woningen als beeldbepalend pand, gemeentelijk monument of beschermd dorpsgezicht, zodat deze herkenbaar blijven in onze leefomgeving. En zo kan het verhaal van de Watersnoodramp én van de internationale steun zichtbaar blijven voor de generaties ná ons.

Gedeputeerde voor Cultuur en erfgoed
provincie Zeeland

mevr. drs. A. Pijpelink

Gedeputeerde voor Cultuur en erfgoed
provincie Zuid-Holland

mevr. dr. W.H. de Zoete

1. DE RAMP



Dijkdoorbraak bij Burghsluis, Schouwen-Duiveland. Bron: Zeeuws Archief

Storm

In de nacht van zaterdag 31 januari op zondag 1 februari 1953 voltrok zich een ramp in het zuidwesten van Nederland. Door een combinatie van een zware noordwesterstorm en springtij ontstond een stormvloed, die het zeewater met zware kracht door de 'trechter' in de Noordzee tussen Engeland en Nederland stuwde. De Grevelingen, de Oosterschelde, het Veerse Gat en het Haringvliet stonden toen nog in verbinding met open zee, waardoor de opgestuwde golven over de dijken direct op het achterliggende land sloegen.

Op vrijdagavond 30 januari 1953 was de weersvoorspelling voor het weekend bekend. Het KNMI verwachtte een zware storm met schade zoals omgewaaide bomen en afgewaaide daken. Een ramp zoals die zich voltrok werd niet verwacht. Het KNMI was niet op de hoogte van het slechte onderhoud aan de dijken. Veel mensen dachten dat het wel mee zou vallen.

Slecht onderhouden dijken

Lange tijd was er nauwelijks aandacht besteed aan het onderhoud van de dijken in Zeeland, Zuid-Holland en West-Brabant. In de jaren 20 was de overheid wel gestart met een onderhoudsplan, maar de budgetten hiervoor waren relatief klein. Na de Tweede Wereldoorlog lag de prioriteit van de overheid bij de wederopbouw van Nederland.

De dijken breken

Zaterdagmiddag 31 januari 1953 neemt de storm toe, in de avond oplopend tot windkracht 10. De verwachte eb om 22:30 uur blijft uit, het water blijft staan. Om 2 uur 's nachts komt het water voor het eerst over de dijken, een uur later breken de eerste dijken door bij Kruiningen, Kortgene en Oude-Tonge. Met grote kracht slaat het water op honderden plekken door de dijken. De lager gelegen delen hebben het zwaar te verduren. Schouwen-Duiveland en Goeree-Overflakkee overstroomden. Vrijwel alleen de hoger gelegen duingebieden op de koppen van de eilanden blijven droog. Families zoeken toevlucht op de bovenverdieping en vluchten uiteindelijk het dak van



Overstromingsgebieden van de Watersnoodramp van 1953. De groene delen zijn overstroomd.
Bron: Watersnoodmuseum

hun huis op. In de nacht worden complete huizen door het water weggespoeld. Zelfs hele gehuchten worden van de kaart geveegd.

De volgende ochtend, op 1 februari, wordt de verwoesting pas goed zichtbaar. De polders zijn veranderd in zee, met daarboven uitpiekend de daken van de huizen, met families die daar in grote angst de nacht hebben doorgebracht. Het ergste moest toen echter nog komen. Zondagmiddag voltrok zich namelijk een tweede vloed, waardoor het water nog hoger kwam te staan. De huizen die in de eerste vloed waren blijven staan, bezweken alsnog door de kracht van het water. Vele mensen die de eerste vloed hadden overleefd verdronken alsnog.

1836 mensen verdronken, 100.000 mensen raakten hun woning kwijt. Vele dieren verdronken. 3000 huizen en 300 boerderijen werden verwoest, 40.000 huizen en 3.000 boerderijen werden beschadigd. Ook in andere delen van het land, op zee en in het Verenigd Koninkrijk en België overleden mensen ten gevolge van de ramp. In totaal kwam 165.000 hectare land in Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant onder het zoute zeewater te staan.

Schouwen-Duiveland en de noodzender van Peter Hossfeld

Het duurde lang voordat de eerste hulp op gang kwam. Door het water waren ook de telefoonverbindingen kapot. In Zierikzee maakte radiotechnicus Peter Hossfeld een noodzender waarmee de buitenwereld op de hoogte werd gesteld van de rampsituatie. Landmacht, luchtmacht en marine werden ingeschakeld. Slachtoffers werden geëvacueerd en opgevangen in kerken en scholen. Later werden ze bij gastgezinnen ondergebracht. Op 8 februari werd een dag van nationale rouw afgekondigd en hield Koningin Juliana een toespraak.

2. HULP NA DE RAMP: WONINGEN ALS GESCHENK

Uit de hele wereld ontving Nederland na de ramp hulp, uiteenlopend van voedsel, dekens, zandzakken tot en met kleding en speelgoed. Een bijzondere gift kwam uit Noorwegen, Finland, Zweden, Denemarken, Oostenrijk en Frankrijk. Deze landen schonken aan Nederland 860 houten prefabwoningen. Naast woningen werden ook wijkgebouwen, scholen en kruisgebouwen geschonken. In deze inventarisatie ligt de focus op de woningen.

Woningen uit het buitenland werden geschonken door regeringen, door gemeenten, door het Rode Kruis en in enkele gevallen ook door particulieren:

Geschenkwoningen per land

Noorwegen	326 woningen
Zweden	230 woningen
Oostenrijk	206 woningen
Nederland *	10 woningen
Denemarken	72 woningen
Finland	15 woningen
Frankrijk	1 woning
Totaal	860 geschenkwoningen uit 6 landen

* 10 Oostenrijkse woningen zijn geschonken door het Centraal Bureau Tuinbouwveilingen (een Nederlandse organisatie)

Bouwmaterialen

Om de bouw van de woningen mogelijk te maken ontving Nederland, naast de bouwpakketten, ook extra bouwmaterialen uit binnen- en buitenland. Uit Finland 874 m³ hout en 1063 m² board; uit Noorwegen 4253 m² board; uit Zweden 7200 m³ hout en 8153 m² board; uit Denemarken 750 m² lamolite-dakbedekking; uit West-Duitsland 520 m² board en uit Oostenrijk 1395 m² board. Uit Nederland werd geschonken (particulier): 4000 m² board, 3000 m² dakbedekkingsmateriaal, één miljoen kalkzandstenen en 150.000 straatklinkers.

Houten prefabwoningen

Houten prefabwoningen waren in Nederland niet gangbaar. Mede daardoor waren ze een bijzonder geschenk en een bijzondere verschijning in de Nederlandse dorpen. In de Scandinavische landen was bouwen in hout een voor de hand liggende keuze omdat er genoeg bos was. Het ontwerp van de woningen werd aangepast aan Nederlands gebruik. In plaats van leien op het dak werden Hollandse dakpannen uit Nederland gebruikt. Kelders met wasgelegenheid en werkruimte werden niet gerealiseerd. Wel werd onder de trap een kelderruimte gemaakt.

De woningen kwamen als bouwpakketten per trein of schip naar Nederland (Rotterdam). Van daaruit werden de pakketten verder naar de drie provincies vervoerd. De eerste pakketten kwamen een maand na de ramp aan.



Woningen in aanbouw in Nieuwerkerk, Schouwen-Duiveland

Verdeling van de woningen

De woningen werden over de drie provincies Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant verdeeld aan de hand van het aantal verwoeste woningen. Het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting zorgde voor de verdeling van de woningen. Het Rode Kruis uit een schenkland gaf richtlijnen wie als eersten in aanmerking moesten komen voor een geschenkwoning en onder welke voorwaarden.

Eerste reacties

Men was niet direct enthousiast over de houten huizen. Houtbouw werd geassocieerd met goedkope woningen voor de armen. Stenen huizen waren immers veel steviger en boden meer wooncomfort. De kersverse bewoners van de geschenkwoningen waren echter snel overtuigd van de kwaliteit van hun nieuwe huis. Volgens overlevering waren de geschenkwoningen afgekeurd voor het koude Scandinavische klimaat. Voor het mildere Nederlandse klimaat waren ze juist zeer goed geïsoleerd. Ook waren de woningen uitgerust met een ruime woonkeuken, een douche en in de Deense woningen zelfs centrale verwarming, voorzieningen die in Nederland niet gangbaar waren in de jaren 50.

Als herinnering aan de schenking werd in de Noorse woningen een ingelijste foto van een Noorse stad, een Noors natuurgebied of van de geschonken woning gehangen, die daar ten minste tien jaar moest blijven.

In de Zweedse woningen kwam een geëmailleerd plaatje met tekst dat de woning geschonken was door Zweden, meestal ook met een ingelijste foto. De Finse woningen kregen een originele aquarel van een Finse kunstenaar.

3. DE GESCHENKWONINGEN



De verschillende woningtypen

In totaal zijn vijftien verschillende woningtypen gerealiseerd. Finland schonk twee typen, Noorwegen drie, Zweden drie, Denemarken één, Oostenrijk vijf typen en Frankrijk één. De verschillende woningtypen kregen namen, zoals Fi 7e en Zw 5d.

In het tijdschrift *Bouw* (nummer 15) werd in 1954 een uitgebreid artikel gewijd aan de geschenkwoningen. In dit artikel wordt ingegaan op de achtergrond van de geschenkwoningen, waaronder de verdeling van de woningen en de keuze voor de verschillende woningtypen. Zeer waardevol bleek de beschrijving met plattegrond van elk afzonderlijk woningtype en de stedenbouwkundige situering van de woningen.

De schenklanden hadden veel aandacht besteed aan het ontwerp. De plattegrond was op sommige onderdelen aangepast aan de Nederlandse woongebruiken. Kelders met een was- en werkruimte werden niet gerealiseerd. Was drogen kon in het mildere Nederlandse klimaat immers gewoon in de buitenlucht en werken deed men in de schuur. De gemetselde (kelder)muren zijn toch behouden om opspattend regenwater op de houten gevels te voorkomen.

De woningen zijn duurzaam in gebruik. Op bouwmaterialen werd niet bespaard. De houten gevelwanden werden twee keer geschilderd met creosootverf of carbolineum en dienden eens in de vier jaar te worden geschilderd. Er waren strikte regels voor de uitvoering. Woningen mochten alleen geverfd worden in één bepaalde kleur om uniformiteit in de straat te behouden. Alle kozijnen moesten met witte hoogglans verf worden geschilderd.

De ensembles, stedenbouwkundige situering en kleurgebruik

Vanuit Noorwegen en Zweden was er speciale aandacht voor de stedenbouwkundige plaatsing van de woningen. De geschenkwoningen moesten zo goed mogelijk tot hun recht komen (*Bouw*, nr. 15, 1954) en daarom adviseerden Noorwegen en Zweden deze woningen in groepjes van zes tot tien van hetzelfde type bij elkaar te plaatsen. Het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting bepaalde uiteindelijk de plaatsing. Vaak is de stedenbouwkundige situatie markant. De woningen staan op grote percelen, vaak gedraaid of schuin op het kavel. Tuinen werden deels gebruikt als moestuin, in die tijd nog een belangrijke voorziening van eigen voedsel.

De woningen zijn gegroepeerd naar land van herkomst en woningtype, in straten en rondom pleintjes, vaak met een plantsoen in het midden.

De zomerwoningen (zie ook Oostenrijks woningen, pagina 18) kregen een eigen kleurschema: combinaties van grijs met groen, gebroken wit met Engels rood en okerbruin met geel. De huizen bedoeld voor permanente bewoning kregen een kleur per groepje: wit, groen, bruin, rood, geel.

De straten zijn vernoemd naar steden, bekende personen en leden van het koningshuis uit de schenklanden. Diversiteit binnen de overstroomde gebieden werd bereikt door de grote verscheidenheid in woningtypen, de verschillende kleuren van de gevels en de verschillende stedenbouwkundige composities. Eentonigheid van het “nieuw” in te richten gebied werd hierdoor bewust voorkomen.



Finland: type Fi 7e



Finland: type Fi 5e



Noorwegen: type No 7e



Noorwegen: type No 5e bu



Zweden: type Zw 5e



Zweden: type Zw 5d



Denemarken: type De 5e bu



Oostenrijk: zomerwoning type 1



Oostenrijk: zomerwoning type 2



Oostenrijk: zomerwoning type 3



Oostenrijk: type Friesland

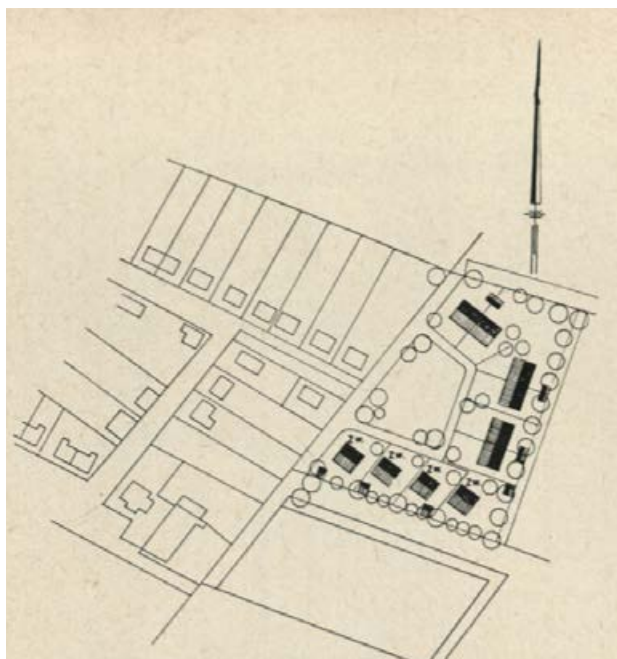


Oostenrijk: type chalet

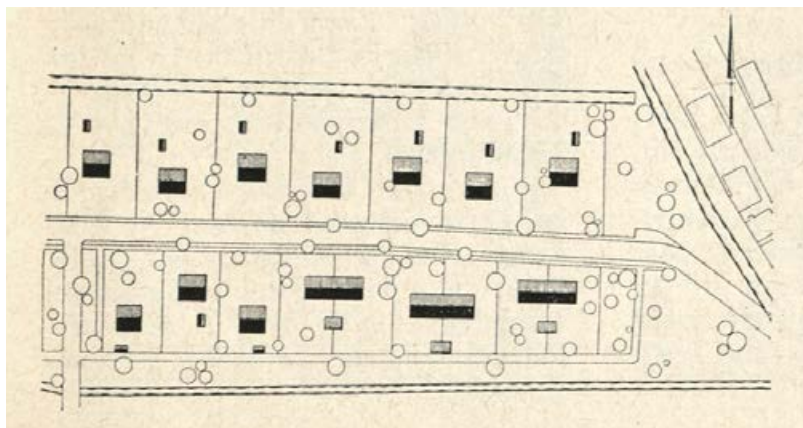


Frankrijk: type Fra 6e bu

Overzicht van 13 verschillende typen geschenkwoningen.
In totaal zijn 15 typen geschenken.
De Noorse woonbarak is afgebroken.
Het Zweedse type 9d is niet gevonden in de provincies Zeeland en Zuid-Holland.



Ensemble van woningen, gegroepeerd rond een plantsoen (Herkingen). Bron: Bouw, nr. 15, 1954



Situering van zomerwoningen in Renesse. Variatie in woningtypen en plaatsing op het perceel. Bron: Bouw, nr. 15, 1954

Finse woningen

Finland: type Fi 7e

De woning bestaat uit één bouwlaag met kapverdieping. Het zadeldak is gedekt met rode Hollandse dakpannen. De gevels zijn bekleed met horizontaal geplaatste smalle houten delen. Opvallend is de serre-achtige aanbouw bij de hoofdingang aan de linkerzijde. In Finland werd deze ruimte gebruikt voor het aan- en uittrekken van ski's. In Finland is de woning ook uitgerust met een kelder. In Nederland zijn

de kelders achterwege gelaten. De gemetselde funderingsmuren zijn echter gehandhaafd om de goede verhoudingen van de woning te behouden (Bouw, nr. 15, 1954).

Finland: type Fi 5e

De woning bestaat uit één bouwlaag met zadeldak met rode Hollandse dakpannen, met overstekende dakrand ter plaatse van de voorgevel. Aan de achterzijde is een veranda. De gevels zijn bekleed met verticaal geplaatste smalle houten delen. Van deze woning is geen historisch beeldmateriaal gevonden.



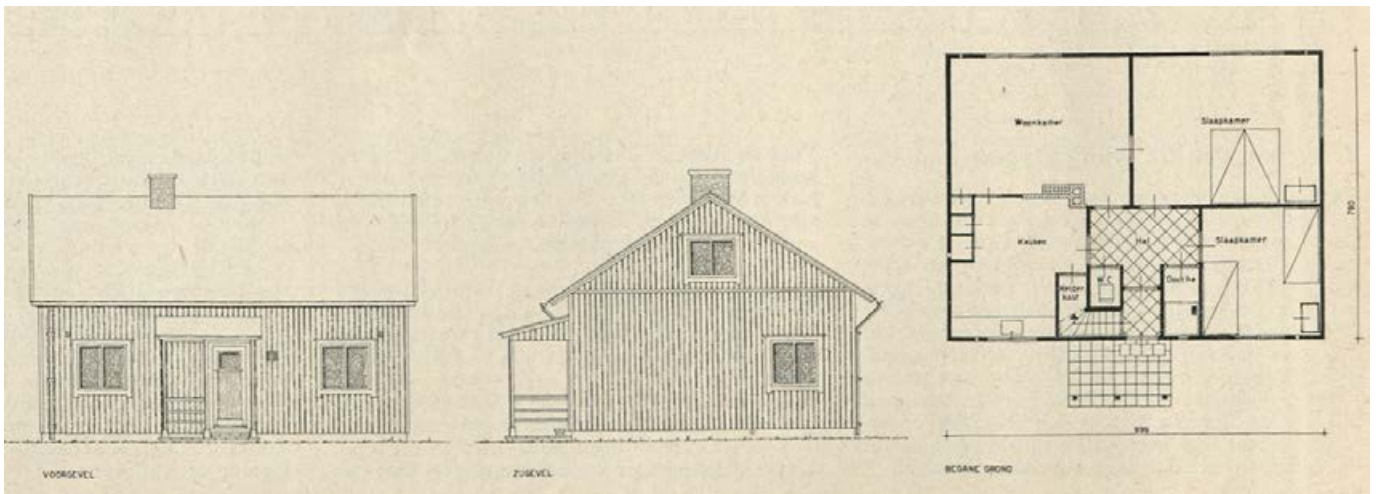
Finse woning aan het Finlandplein in Nieuwe-Tonge, Zuid-Holland



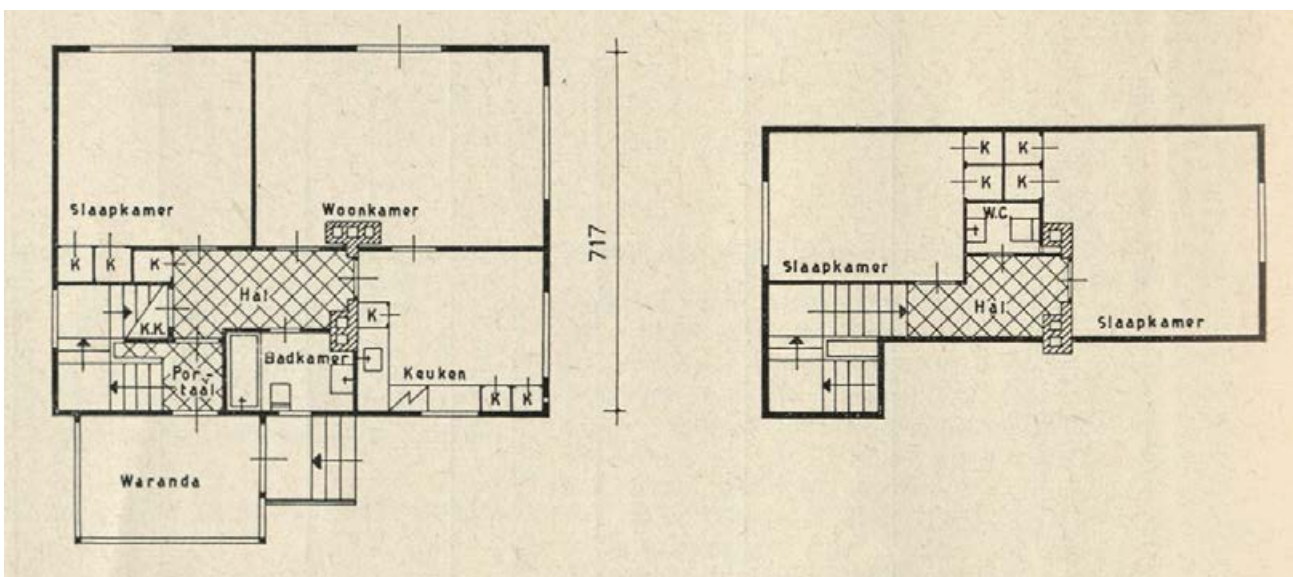
Finlandplein in Nieuwe-Tonge, kort na oplevering. Bron: https://ansichtkaartenbeurs.nl/kaart/zh_4046



Finse woning aan de Stoofweg in Dreischor, Zeeland



Gevelaanzichten en plattegrond van de Finse woning type Fi 5e. Bron: Bouw, nr. 15, 1954



Plattegrond van de Finse vrijstaande woning, type Fi 7e. Bron: Bouw, nr. 15, 1954



Op 13 augustus 1954 bracht de Noorse koning Haakon een bezoek aan de naar hem genoemde straat in Stavensse in gezelschap van koningin Juliana. Op de achtergrond zijn vier Noorse woningen te zien (bron: Zeeuwse Bibliotheek, Beeldbank Zeeland).



Noorse woning aan het Duinwegje in Burgh-Haamstede, Zeeland

Noorse woningen

De Noorse woningen zijn gemaakt door vier verschillende fabrikanten. Hierdoor zijn er verschillen in de constructie, afmeting en indeling van de huizen.

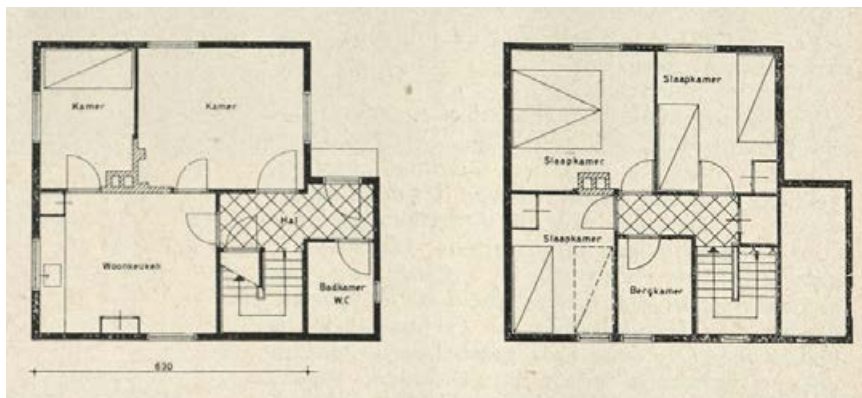
Deze woningen zijn ontworpen voor temperaturen van -15 tot -25 graden Celsius. De begane grondvloer is geïsoleerd met 5 cm glaswolmatten. De gevels zijn met steenwol geïsoleerd. De dubbele ramen zorgen voor extra isolatie.

De Noorse en Zweedse vrijstaande huizen kregen vaak een roodbruine kleur met witte ramen, portieken en windveren. Voordeuren kregen een opvallende kleur, zoals maisgeel, blauwgroen, Engels rood en marineblauw.

Noorwegen: type No 7e

Dit type woning met een verdieping werd in Noorwegen veel gebouwd. De plattegrond werd aangepast voor Nederlands gebruik. Om praktische en financiële redenen werd de oorspronkelijke kelder niet gebouwd. De aanbouw bij de ingang werd iets groter gemaakt voor een wc en douche.

De helft van de woningen is uitgevoerd in spiegelbeeld, omdat de woningen stedenbouwkundig "moeilijk te situeren" waren (Bouw, nr. 15, 1954).



Plattegrond Noorse woning Type No 7e. Bron: Bouw, nr. 15, 1954



Ensemble Noorse geschenkwoningen aan het Duinwegje in Burgh-Haamstede, situatie kort na oplevering



Noorse woning aan de Noorsestraat in Ouwerkerk, Zeeland

Noorwegen: type No 5e bu

Het Noorse Rode Kruis schonk 25 bungalows. De plattegrond hiervoor was in Nederland ontworpen door de "Centrale Directie van de Wederopbouw en de Volkshuisvesting", gebaseerd op een standaardtype woning voor tropische gebieden, dat Noorwegen leverde aan het Amerikaanse leger.

De bungalows bestaan uit één bouwlaag met flauwe kap. De gevels zijn bekleed met verticale houten delen. In de topgevels zijn de houten latten horizontaal geplaatst. Links van de woning is een bergplaats. De woningen zijn vaak haaks of schuin op de weg georiënteerd. De woningen vertonen sterke overeenkomsten met de Deense bungalows.

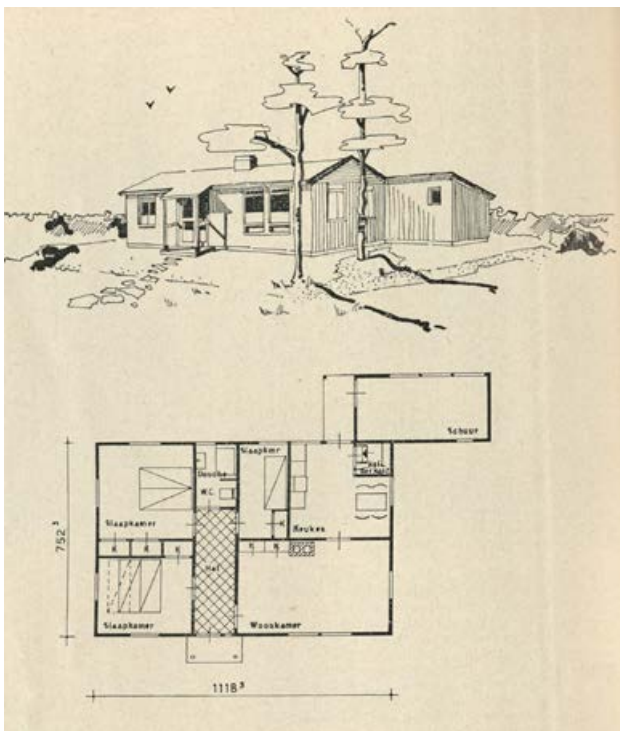


Ensemble woningen aan de Noorsestraat in Ouwerkerk, kort na oplevering

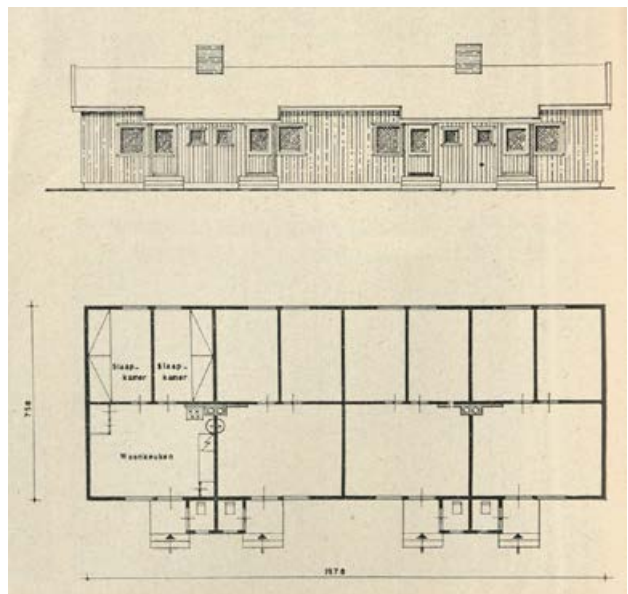
Noorwegen: woonbarak

Vanuit Noorwegen werd ook een woonbarak met vier woningen geschonken. Deze werd geplaatst in Zierikzee, maar is inmiddels afgebroken.

Het idee was dat het gebouw na gebruik van 1,5 tot 2 jaar kon worden verplaatst naar een andere gemeente, of als wijkgebouw of kleuterschool kon worden ingericht.



Plattegrond van de Noorse woning. Bron: Bouw, nr. 15, 1954



Plattegrond van de Noorse woonbarak met 4 woningen. Bron: Bouw, nr. 15, 1954



Zweedse woning aan de Zweedsestraat in Mookhoek, Zuid-Holland



Zweedse woning aan de Prinses Margrietstraat in Middelharnis, Zuid-Holland

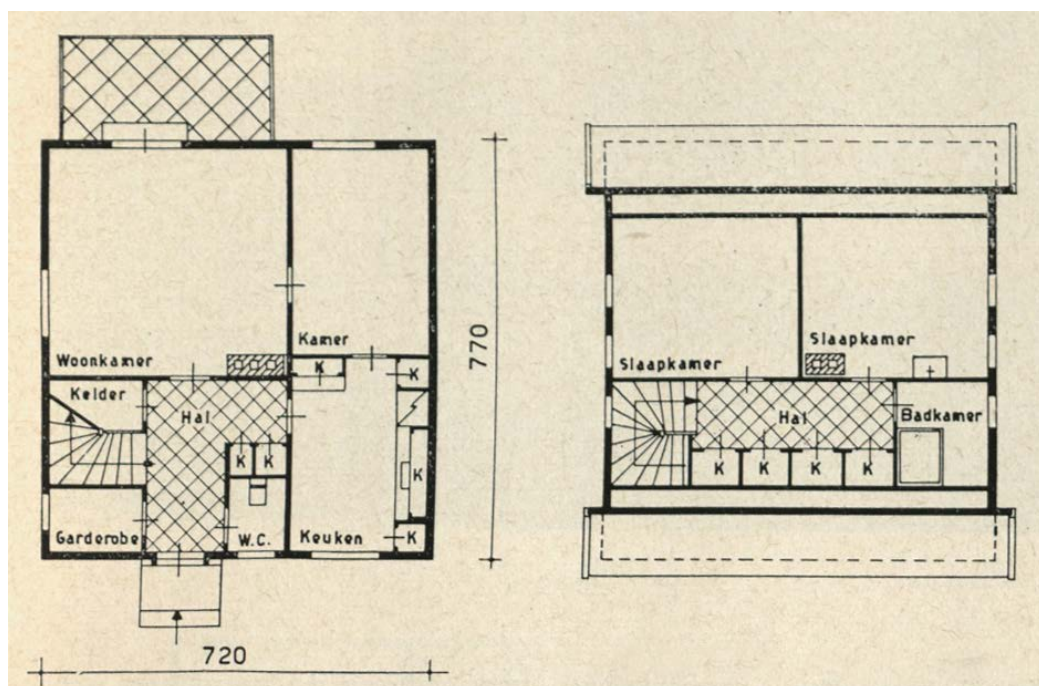
Zweedse woningen

Zweden: type Zw 5e

Het woningtype Zw 5e werd in Zweden veel gebouwd. Bij dit standaardtype werd voor de Nederlanders de plattegrond aangepast. Zo is bijvoorbeeld de kelder weggelaten. De woningen lijken op het Noorse en Finse vrijstaande type. Ze bestaan uit één bouwlaag met kapverdieping onder een zadeldak met rode Nederlandse dakpannen. De gevels zijn bekleed met verticaal geplaatste houten delen van verschillende breedte en geïsoleerd met steen-

wolmatten. Kenmerkend voor de Zweedse woningen zijn de drie vensters in de topgevel. De woningen hadden (net als de Noorse huizen) dubbele ramen en deuren: buitenramen die naar buiten opendraaien en op enige afstand binnenramen die naar binnen opendraaien. Dit was toen al een standaard oplossing voor “dubbel glas” in Scandinavië.

De Noorse en Zweedse vrijstaande huizen kregen vaak een roodbruine kleur met witte ramen, portieken en windveren. Voordeuren kregen een opvallende kleur, zoals maisgeel, blauwgroen, Engels rood en marineblauw.



Plattegrond van de begane grond en verdieping. Bron: *Bouw*, nr. 15, 1954



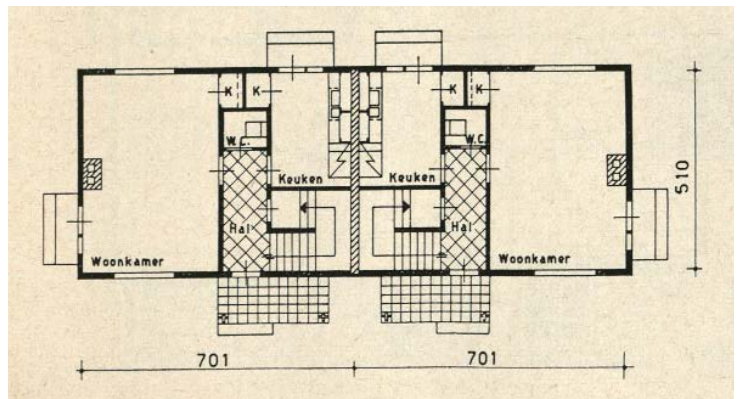
Zweedse woningen aan de Oud Heiligeweg en Sandströmstraat in Oosterland, Zeeland. Bron: Zeeuws Archief

Zweden: type Zw 5d

Zweden schonk niet alleen vrijstaande woningen, maar ook twee-onder-één-kapwoningen. De woningen bestaan uit twee bouwlagen onder een zadeldak met rode Hollandse dakpannen. De gevels zijn bekleed met verticale houten delen en geschilderd in contrasterende kleuren. Opvallend detail is de overkapping bij de voordeur en de openslaande deuren in de zijgevel. Ook deze woning had dubbele ramen zoals in Zweden gebruikelijk was. Vanuit het schenkland werd geadviseerd de begane grond in een lichte kleur en de verdieping in een donkere kleur te schilderen, zodat de woningen platter leken. Donkere kleuren waren warm bruin, groen of grijs. Lichte kleuren waren wit, lichtgroen of lichtgrijs. In enkele gemeenten is de kleurstelling juist omgekeerd.

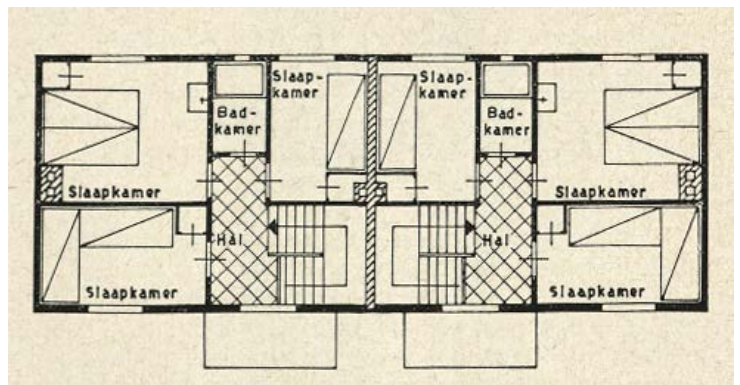
Zweden: type Zw 9d

Oorspronkelijk zijn deze huizen ontworpen voor gezinnen van 9 personen (Bouw, nr. 15, 1954). Tijdens het veldwerk zijn de huizen zoals op de plattegrond hiernaast echter niet gevonden. Mogelijk zijn deze woningen aangepast naar dubbele woningen, gelijk aan type 5d.

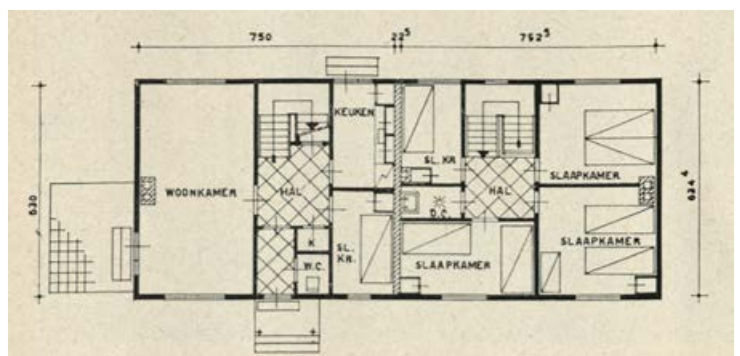


Plattegrond begane grond Zweedse woning type Zw 9d.

Bron: *Bouw*, nr. 15, 1954



Plattegrond verdieping, Zweedse woning. Bron: *Bouw*, nr. 15, 1954



Plattegrond Zweedse woning. Bron: *Bouw*, nr. 15, 1954



Deense woning aan de Beatrixstraat in Kerkwerve, Zeeland



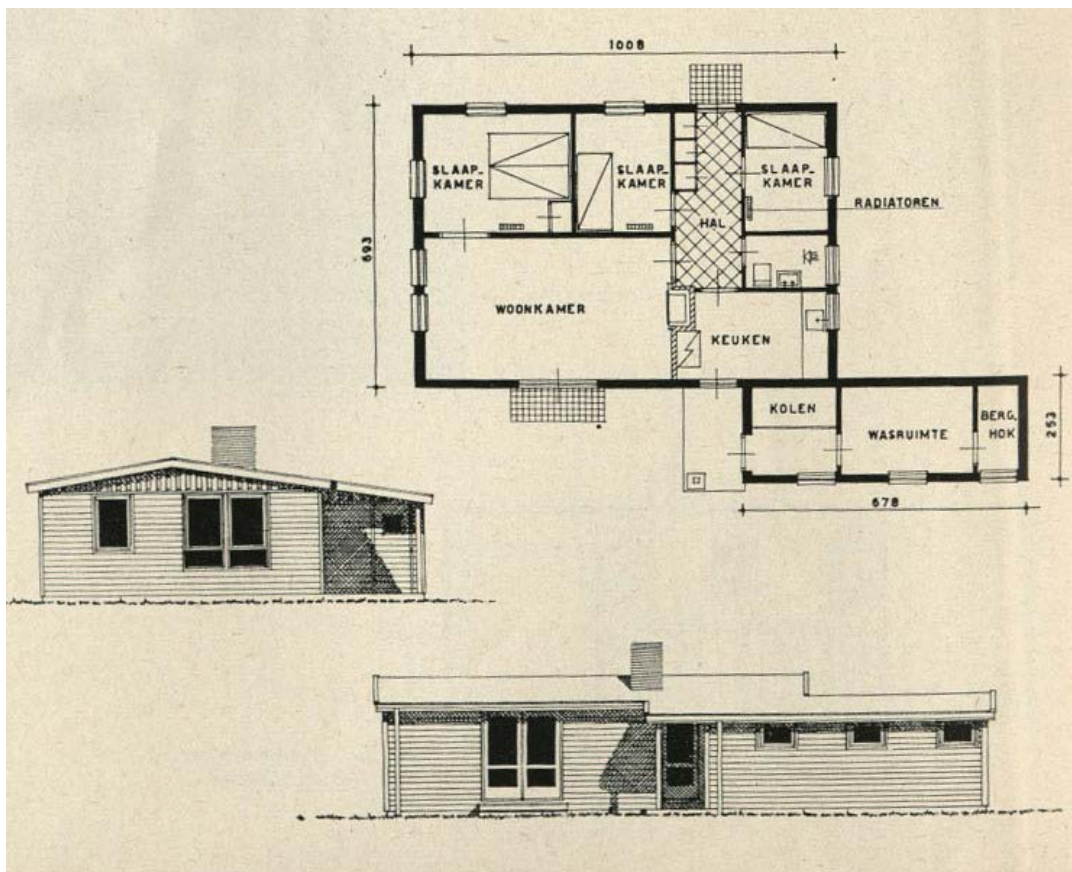
Deense woning in nog oorspronkelijke staat aan de Beatrixstraat in Kerkwerve. Bron: Zeeuws Archief

Deense woningen

Denemarken: type De 5e bu

Het ontwerp van de Deense bungalows vertoont overeenkomsten met de Noorse bungalows. De grondvlakken zijn bijna hetzelfde. De plattegrond zit echter anders in elkaar. De bungalows bestaan uit één bouwlaag met een flauwe kap. Opvallend is de berging aan de voorzijde, die aan de woning vastzit. Oorspronkelijk waren de gevels bekleed met horizontale houten delen. Opvallend is dat de houten

planken in de topgevel verticaal geplaatst zijn. De bungalows boden veel comfort. Ze hadden centrale verwarming en warm water, een luxe in die tijd. Ook hadden ze dubbele ramen en dubbele deuren. Bij veel Deense bungalows zijn de houten gevels in een latere periode aan de buitenzijde voorzien van bakstenen gevels.



Plattegrond Deense Bungalow. Bron: Bouw, nr. 15, 1954



Frans geschenkwoning in Kerkwerve, Zeeland



De Franse woning in aanbouw. Foto afkomstig van huidige bewoner

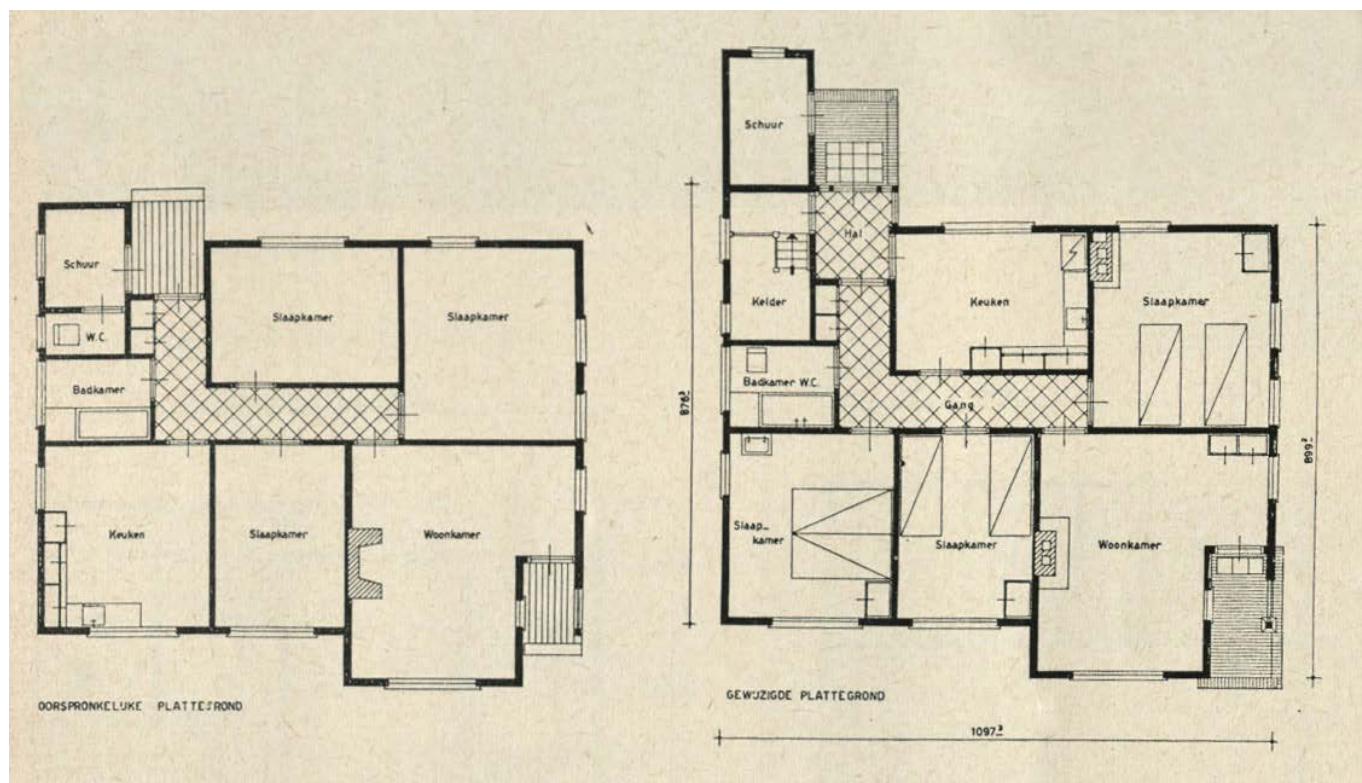
Franses woning

Frankrijk: type Fra 6e bu

Uit Frankrijk kwam één particuliere schenking. De houten prefabwoning is gemaakt voor export naar Australië en aangepast naar Nederlandse maatstaven. Het toilet stond oorspronkelijk buiten de woning. Ook de plattegrond is aangepast en vloeren, gevels en daken zijn geïsoleerd.

De bungalow heeft een vierkante plattegrond en een flauw hellend tentdak. De gevels waren oorspronkelijk bekleed met houten latten.

In de jaren '80 is een bakstenen buitengevel toegevoegd, zijn de ramen gewijzigd en is de oorspronkelijke voordeur in de voorgevel dichtgezet.



Plattegrond van de Franse woning. Bron: Bouw, nr. 15, 1954



Oostenrijkse zomerwoning type 1 aan de Elzenmeet in Renesse, Zeeland

Oostenrijkse woningen

De Oostenrijkse regering schonk vier typen woningen: drie typen zomerwoningen en één type twee-onder-één-kapwoning.

Het Centraal Bureau Tuinbouwveilingen, een Nederlandse organisatie, schonk ook nog eens Oostenrijkse chalets. Kort na de Tweede Wereldoorlog had deze organisatie met Oostenrijk een grote partij witte kool geruild tegen houten woningen. Oostenrijk gebruikte de kool om voedselschaarste tegen te gaan.

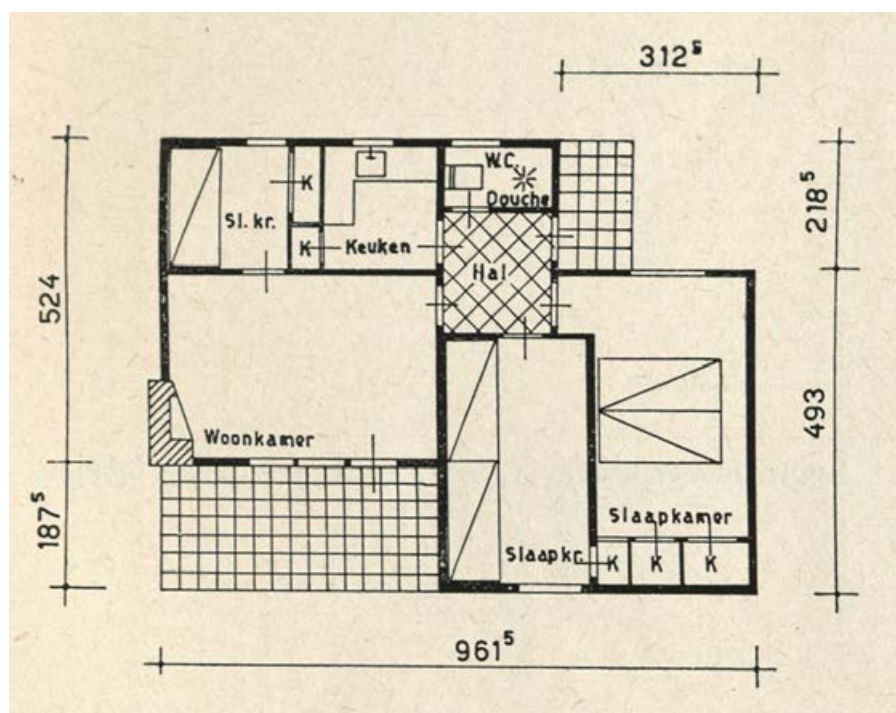
Zomerwoningen

Oorspronkelijk zijn de zomerwoningen gebouwd met een tweeledig doel. De woningen werden op de droog gebleven gronden van Schouwen-Duiveland gebouwd om de getroffen families, die na de ramp van belang waren voor het herstel van het eiland, snel onderdak te verlenen. Nadat deze families een nieuw en definitief onderdak hadden gevonden, werden de woningen als zomerwoningen verhuurd aan toeristen. Dit moest zorgen voor een economische impuls en bijdragen aan het herstel van het eiland.

De zomerwoningen werden ontworpen voor gezinnen met kinderen en kregen drie slaapkamers. De woonkamers waren relatief klein, omdat de bewoners veel tijd buiten doorbrachten. De woningen zijn uitgevoerd als één woonlaag met flauw lessenaarsdak of flauw schilddak.

Ze werden gebouwd op de zandgronden bij Renesse en Burgh-Haamstede, vlakbij of zelfs in de duinen. Door de stevige zandgrond was een lichte, gemetselde fundering voldoende.

De zomerwoningen kregen de kleuren ivoorwit, grijs en bruin. Accentkleuren waren chromaatgeel (met een geel pigment uit loodchromaat) en Engels rood. Deze kleuren werden gebruikt voor portieken en luiken. Deuren en kozijnen werden wit geschilderd (Bouw, nr. 15, 1954).



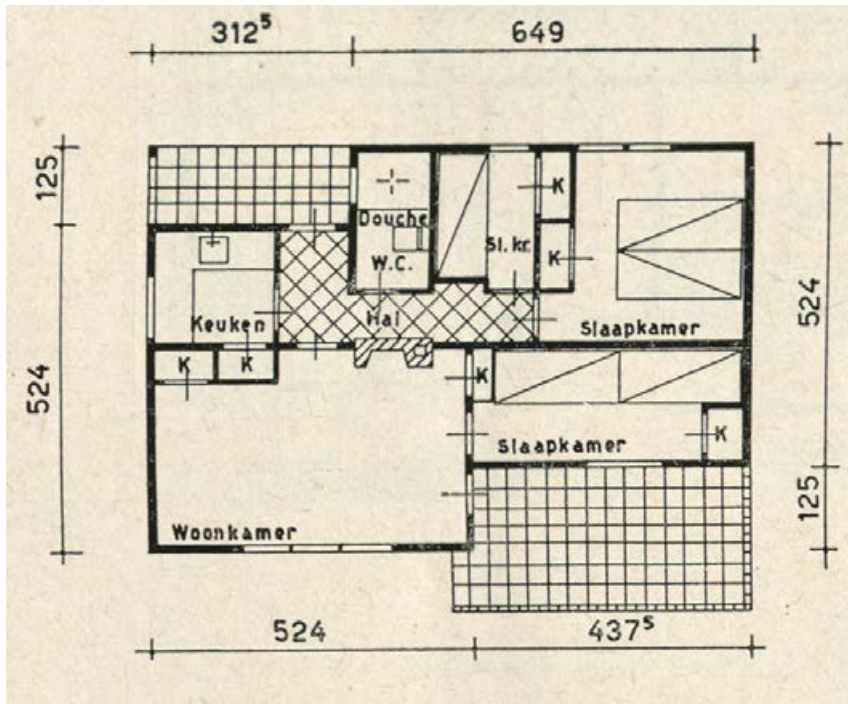
Plattegrond Oostenrijkse woning type 1. Bron: *Bouw*, nr. 15, 1954



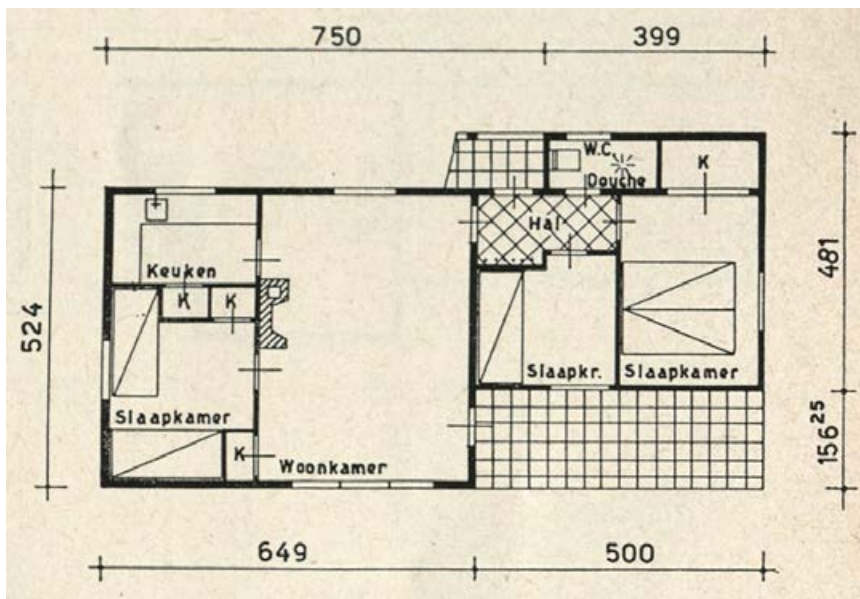
Oostenrijkse zomerwoning type 2 aan de Elzenmeet in Renesse, Zeeland



Oostenrijkse zomerwoning type 3 aan de Eikenmeet in Renesse, Zeeland



Plattegrond Oostenrijkse woning type 2. Bron: Bouw, nr. 15, 1954



Plattegrond Oostenrijkse woning type 3. Bron: Bouw, nr. 15, 1954



Oostenrijkse dubbele woning aan het Weenseplein in Papendrecht, Zuid-Holland



Oostenrijks chalet in Sint Philipsland, Zeeland

Type Friesland

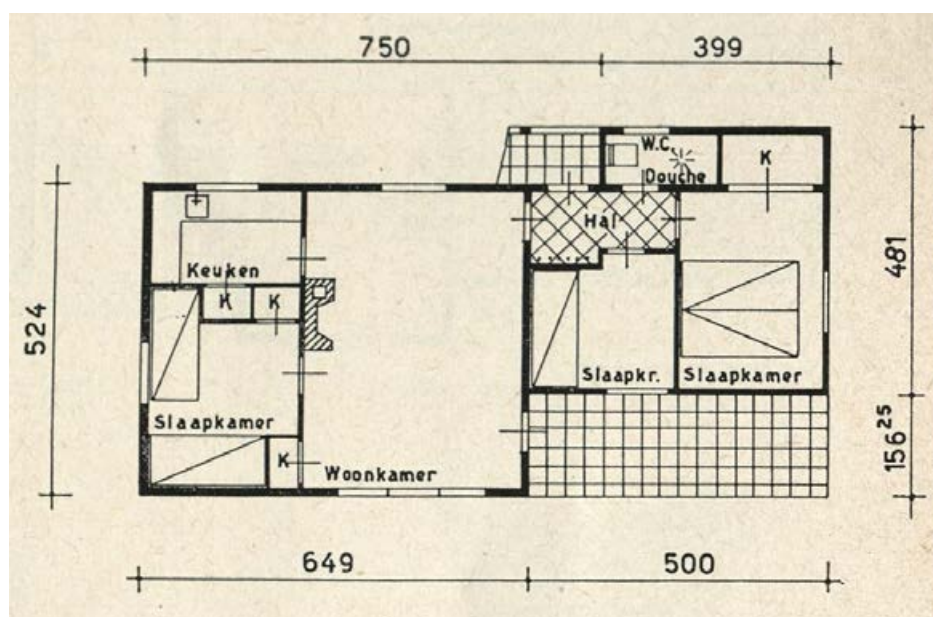
Uit de oorspronkelijke plattegrond van deze twee-onder-één-kapwoning kan worden opgemaakt dat dit type is ontworpen als woning voor één groot gezin. In de praktijk is de plattegrond gesplitst en is dit huis als dubbele woning gebouwd.

De huizen bestaan uit een bouwlaag met een kapverdieping. Het zadeldak heeft rode Hollandse dakpannen en een kleine dakkapel op het voordakvlak. De gevels zijn bekleed met horizontale houten delen. Aan de voorzijde bevindt zich een portiek met een gemetselde tussenmuur. Dit type woning was oorspronkelijk ontworpen voor personeel van Philips (Bouw, nr. 15, 1954). Het is niet bekend waarom het type 'Friesland' heet.

Oostenrijkse chalets geschonken door het Centraal Bureau Tuinbouwveilingen

Na de Tweede Wereldoorlog ruilde het Centraal Bureau Tuinbouwveilingen uit Nederland een aantal Oostenrijkse chalets tegen een partij witte kool. In Oostenrijk heerste voedselschaarste. In Nederland was er woningnood. Zo kwamen de landen elkaar tegemoet.

De zeer ruime chalets bestonden uit één bouwlaag met kapverdieping. Het zadeldak is gedekt met rode Hollandse dakpannen en heeft een ver overstekende dakrand. De gevels zijn bekleed met brede houten delen en donkerbruin geschilderd. De kozijnen zijn wit geschilderd. Opvallend is de hoekoplossing van in elkaar passende houten geveldelen die voor blokhutten gebruikelijk zijn. Deze woningen hebben alle tien een balkon met balustrade onder de overstekende dakrand. Sommige woningen hebben aangekapte of vrijstaande schuren.



Plattegrond Oostenrijkse woning type 'Friesland'. Bron: Bouw, nr. 15, 1954

4. INVENTARISATIE



Bronnenonderzoek

Ter voorbereiding van het veldwerk raadpleegden de onderzoekers van Dorp, Stad en Land diverse bronnen. Zo bood de eerdere inventarisatie van de geschenkwoningen van Janny Lock een schat aan informatie. Bij haar uitgebreide onderzoek voor het boek “Huizen van hout” raadpleegde zij archieven van het Rode Kruis en van het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting. In haar inventarisatielijst vermeldt zij de adressen en de schenklanden van alle geschenkwoningen in Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Brabant. Per ensemble noemde zij bovendien het aantal geschonken woningen. Haar affiniteit met dit erfgoed spreekt ook uit het feit dat zij zelf jarenlang in een geschenkwoning in Raamdonksveer woonde. Haar huis werd met sloop bedreigd en staat nu in het Openluchtmuseum in Arnhem.

Een uitgebreid bezoek aan het Watersnoodmuseum bood

veel achtergrondinformatie over de Watersnoodramp. Over de woningen op Schouwen-Duiveland deelde Ria Geluk, mede-oprichter en nu nog vrijwilliger van het Watersnoodmuseum, haar ruime kennis. Ria Geluk zet zich al jaren in voor het behoud van cultureel erfgoed en is onder meer actief in de Vereniging Stad en Lande, het Erfgoedplatform van Schouwen-Duiveland en het Watersnoodmuseum. Hiervoor maakte zij eerder een inventarisatie van de geschenkwoningen op Schouwen-Duiveland. De onderzoekers van Dorp, Stad en Land hebben dit ter aanvulling op de inventarisatie van Janny Lock eveneens als bron gebruikt.

Veldwerk

Een team van Dorp, Stad en Land verrichtte het veldwerk vanaf de openbare weg. Hierdoor zijn achtergevels en achtertuinten meestal niet in de inventarisatie opgenomen. Door dichtbegroeide voortuinen of vanwege te grote afstand tot de weg waren sommige huizen voor de onderzoekers niet goed zichtbaar. Ingeschat was dat het noteren van de feitelijke informatie over de woningen relatief makkelijk ter plaatse zou moeten kunnen verlopen. Toch bleek het op locatie vinden van alle adressen een flinke puzzel, omdat ruim honderd woningen niet gebouwd zijn op het adres dat in de archieven staat genoteerd. Mede dankzij informatie van de gemeenten en door het bestuderen van luchtfoto's lukte het om de meeste huizen uiteindelijk te vinden. Hierbij bood het digitaal raadplegen van het Kadaster soms uitkomst, al bleek dat in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) de bouwjaren niet altijd correct zijn opgenomen. Op sommige plaatsen deed de lokale pers verslag van het veldwerk. Hierdoor waren veel bewoners op de hoogte. Onderzoekers van Dorp, Stad en Land droegen tijdens het veldwerk een brief op zak met informatie over de opdracht.

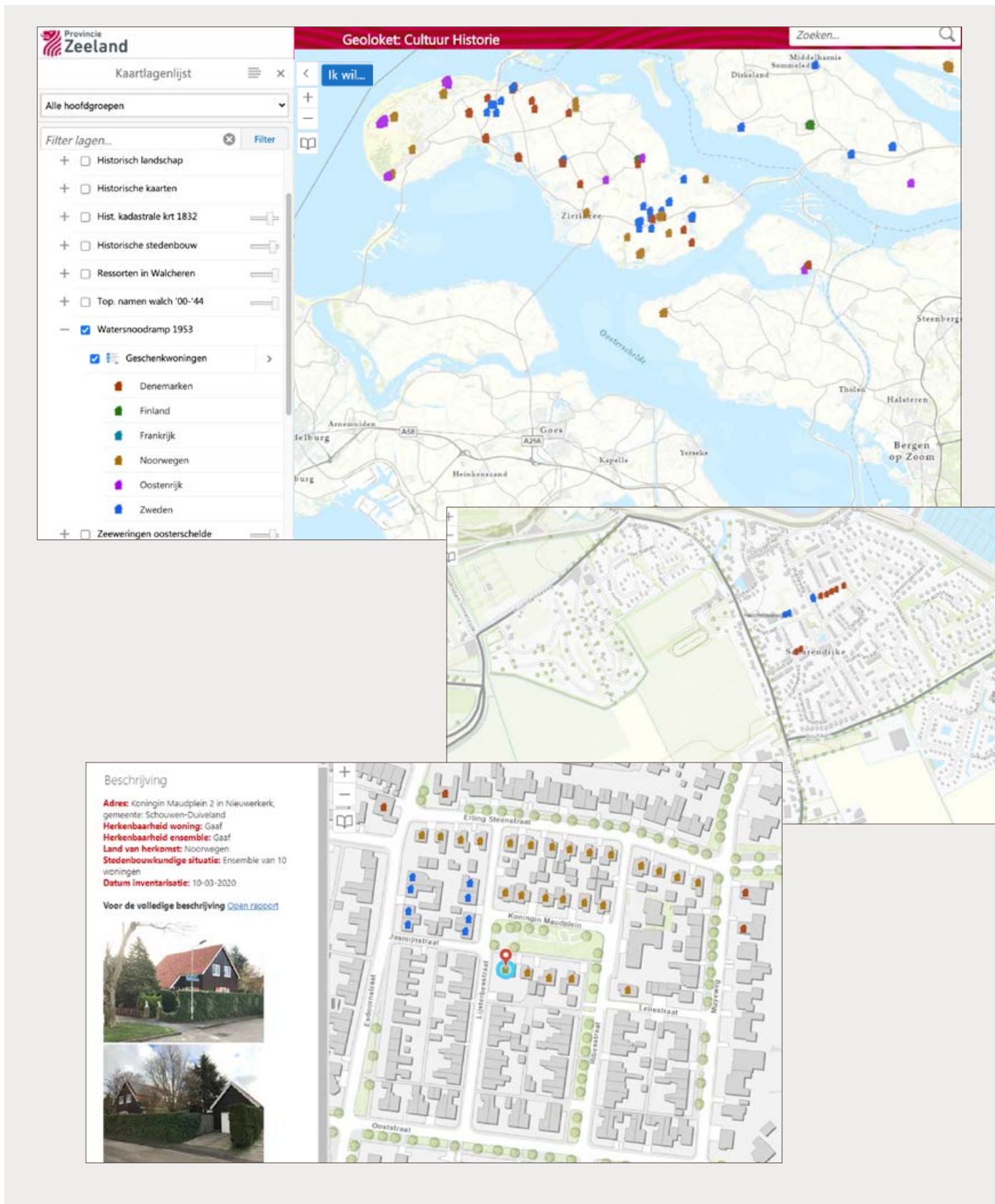


Het boek *Huizen van hout*, door Janny Lock, is te bestellen via het Watersnoodmuseum: <https://watersnoodmuseum.nl/product/huizen-van-hout/>

Cultuur historische atlassen

De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in de Kaart Cultuurhistorie Zeeland van provincie Zeeland en de Cultuurhistorische Kaart van provincie Zuid-Holland.

Provincie Zeeland
Schermafbeeldingen van de Kaart Cultuurhistorie Zeeland:
<https://intgwbp.zeeland.nl/geoloket/?Viewer=Cultuurhistorie>
De geschenkwoningen zijn daarin opgenomen in kaartlaag Watersnoodramp 1953.



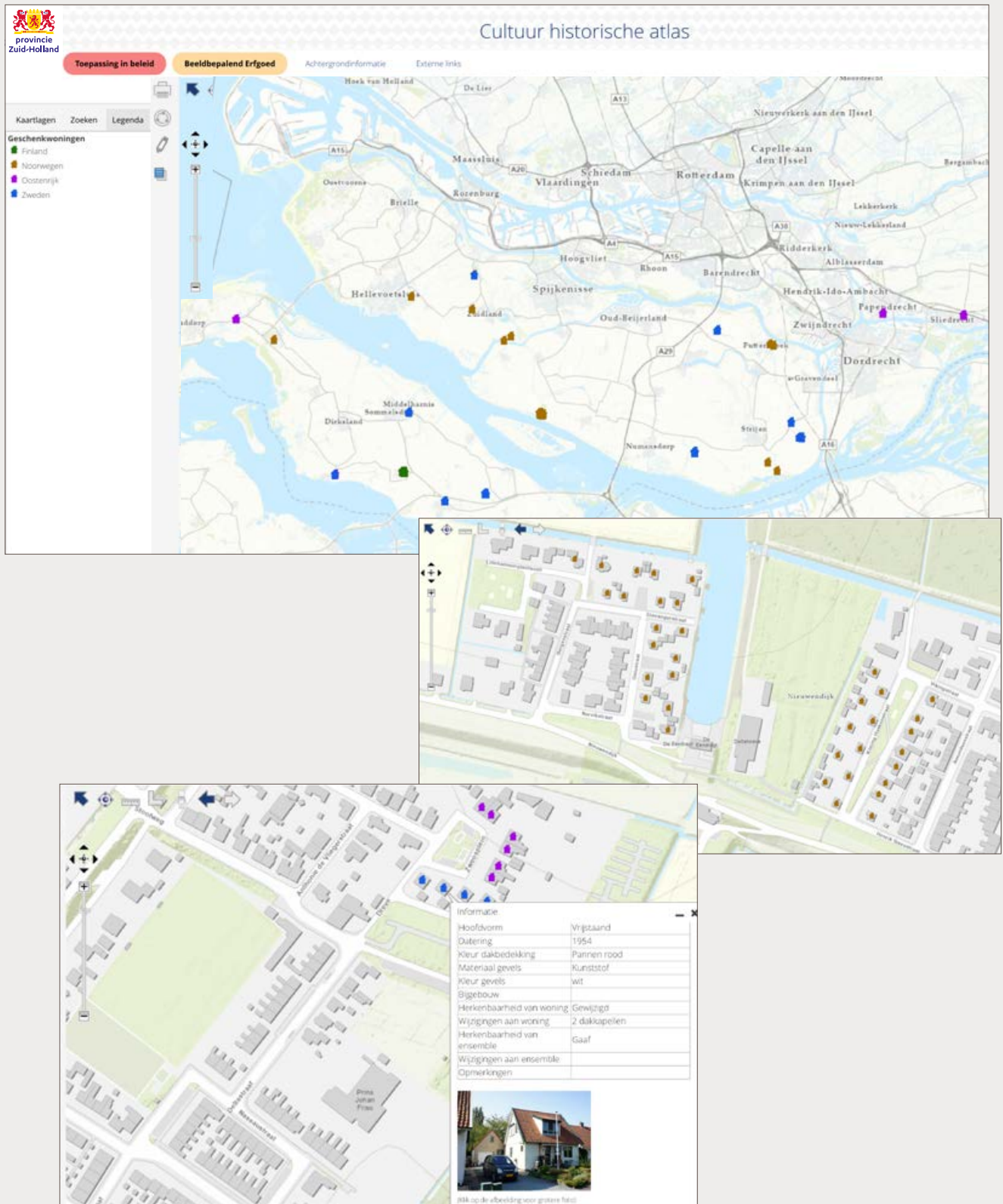
Provincie Zuid-Holland

Schermafbeeldingen van de Cultuur historische atlas Zuid-Holland:

https://pzh.b3p.nl/viewer/app/Cultuur_historische_atlas.

De geschenkwoningen zijn daarin opgenomen in kaartlaag 3.a

Nederzettingen kenmerken, onder e. Geschenkwoningen.



Bewoners

Tijdens het veldwerk spraken de onderzoekers gemiddeld met één bewoner per straat over hun woning, de buurt, lokale historische kennis en persoonlijke ervaringen. De bewoners reageerden enthousiast en zijn zich terdege bewust van de bijzondere geschiedenis van hun woning. Diverse bewoners toonden hierbij aan de onderzoekers oude foto's van hun woning, waardoor de oorspronkelijke staat en kleuren soms konden worden achterhaald.

Zij uitten grote waardering voor hun huis, de locatie en het perceel met ruime tuin. Zo gaf een bewoonster in Achthuizen (8 huurhuizen) aan dat ze haar woning prachtig vindt en dat zij geniet van de tuin. Een echtpaar in Renesse was heel blij met een woonplek zo dicht aan zee. Van de 50 zomerwoningen in dit dorp zijn er nog drie in beheer bij een stichting. De andere 47 huizen zijn particulier bezit geworden.

Eigenaren wonen vaak al heel lang in een geschenkwoning, in enkele gevallen troffen we de eerste bewoners aan. De houten woningen zijn goed geïsoleerd en bieden daardoor een aangenaam woonklimaat. Eigenaren renoveren de woning of breiden deze uit, zodat zij nog lang van hun bijzondere woning kunnen blijven genieten. Oorspronkelijk waren bijna alle huizen huurwoningen. In de loop der tijd kwamen deze woningen steeds vaker in particulier bezit, waardoor een geschenkwoning als huurwoning steeds zeldzamer is.

Waardering van woning en ensemble

De inventarisatie heeft tot doel om te weten hoeveel geschenkwoningen er nog zijn, waar deze staan en in welke staat ze verkeren. Elke geschenkwoning is gewaardeerd op grond van de authenticiteit. Gekozen is voor vier niveaus om de individuele woningen te beoordelen: zeer gaaf, gaaf, gewijzigd en sterk gewijzigd. De beoordeling van de ensembles heeft zich beperkt tot de criteria gaaf en gewijzigd:

- *Zeer gaaf* is een woning die geheel authentiek is. Ook een woning die op onderdelen zuiver gerestaureerd is, kan zeer gaaf zijn. Als bijvoorbeeld houten planken zijn vervangen door houten planken van hetzelfde soort en in dezelfde maat, is het huis zeer gaaf.
- *Gaaf* is een woning waarbij onderdelen zijn gewijzigd, terwijl het totaalbeeld nog goed herkenbaar is. Kozijnen zijn (passend) vernieuwd, de gevelplanken zijn (passend en in hout) vernieuwd. Ondanks reversibele wijzigingen zoals rolluiken en zonnepanelen kan een woning nog steeds gaaf zijn.
- *Gewijzigd* is een woning die in hoofdopzet is gewijzigd: de hoofdvorm is veranderd door een aanbouw, de houten gevels zijn vervangen door kunststof, er zijn grotere dakkapellen of andere kozijnen geplaatst.
- *Sterk gewijzigd* is een woning die versteend is. Daarmee wordt bedoeld dat aan de buitenzijde van de houten gevel een bakstenen gevel is gebouwd. Vaak is de houten constructie nog aanwezig aan de binnenzijde. Meestal zijn bij versteende huizen meer onderdelen aangepast, zoals hoofdvorm, kozijnen en deuren.

De resultaten van de inventarisatie

Aantallen nog bestaande en afgebroken geschenkwoningen

In totaal zijn na de Watersnoodramp 860 woningen geschonken aan Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant. De meeste woningen gingen naar Zeeland, waar de schade het grootst was: 413 woningen. Zuid-Holland ontving 248 woningen en Noord-Brabant 199. De geschenkwoningen in Noord-Brabant maken geen deel uit van deze inventarisatie.

Van de 661 woningen in Zuid-Holland en Zeeland bestaan er nog 540, dat is 82 procent van het totaal aantal geschonken woningen in deze twee provincies. In Zuid-Holland is ca. 28 procent van de woningen afgebroken. In Zeeland is 13 procent van de woningen afgebroken.

Herkenbaarheid van de ensembles

De geschenkwoningen werden veelal in ensembles van meerdere woningen geplaatst. Van een ensemble wordt gesproken wanneer twee of meer woningen bij elkaar zijn geplaatst. Het merendeel (59 procent) van het totaal aantal ensembles is nog gaaf.

Naast ensembles werd een relatief klein aantal woningen solitair geplaatst, de meeste in Zeeland.

Herkenbaarheid van de woningen

Het percentage zeer gave woningen is in beide provincies gelijk. Opvallend is dat het percentage gave geschenkwoningen in Zuid-Holland hoger ligt. In Zeeland is een relatief groter deel gewijzigd of sterk gewijzigd. Echter, het aantal afgebroken woningen is in Zuid-Holland hoger.

Beschermde status

Een Rijksmonumentale status is aan géén van de geschenkwoningen toegekend.

In Zeeland hebben de geschenkwoningen geen beschermde status in welke mate dan ook.

In Zuid-Holland hebben 24 geschenkwoningen de status van gemeentelijk monument, namelijk in de gemeente Goeree-Overflakkee (in Stellendam en Middelharnis) en in de gemeente Hoeksche Waard (in Puttershoek, Strijen en Mookhoek).

In Zuid-Holland hebben 23 geschenkwoningen de status van beeldbepalend pand, namelijk in de gemeente Goeree-Overflakkee (in Nieuwe-Tonge) en de gemeente Sliedrecht (in Sliedrecht).

In beide provincies zijn géén beschermde gezichten aangewezen.

Woningen	Zuid-Holland	Zeeland	Totaal	Percentage
Aantal geschonken	248	413	661	100 %
Aantal afgebroken	69	52	121	18 %
Aantal bestaand	179	361	540	82 %

Herkenbaarheid ensembles*	Zuid-Holland	Zeeland	Totaal	Percentage
Aantal ensembles	20	36	56	100 %
Gaaf	12	21	33	59 %
Gewijzigd	8	15	23	41 %

* 2 of meer woningen

Aantal solitaire woningen	Zuid-Holland	Zeeland	Totaal	Percentage
Aantal solitaire woningen	5	39	44	100%

Herkenbaarheid woningen	Zuid-Holland		Zeeland	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Zeer gaaf	26	10 %	41	10 %
Gaaf	87	35 %	96	23 %
Gewijzigd	23	9 %	91	22 %
Sterk gewijzigd	43	17 %	133	32 %
Afgebroken	69	28 %	52	13 %
Totaal	248	100 %	413	100 %

Status van bescherming	Zuid-Holland	Zeeland
Rijksmonument	0	0
Gemeentelijk monument	24	0
Beeldbepalend pand	23	0
Beschermd dorpsgezicht	0	0

5. ADRESLIJSTEN

Provincie Zeeland

Adreslijst van de huizen die in 2020 nog bestaan.

Deze geschenkwoningen staan op [de kaart](#).

Straat	Nummer	Plaats	Gemeente	Schenkland	Status
Europastraat	1	Hansweert	Reimerswaal	Noorwegen	Geen
Europastraat	2	Hansweert	Reimerswaal	Noorwegen	Geen
Europastraat	3	Hansweert	Reimerswaal	Noorwegen	Geen
Europastraat	4	Hansweert	Reimerswaal	Noorwegen	Geen
Europastraat	5	Hansweert	Reimerswaal	Noorwegen	Geen
Europastraat	6	Hansweert	Reimerswaal	Noorwegen	Geen

Henry Dunantstraat	5	Kruiningen	Reimerswaal	Zweden	Geen
Henry Dunantstraat	7	Kruiningen	Reimerswaal	Zweden	Geen
Henry Dunantstraat	9	Kruiningen	Reimerswaal	Zweden	Geen
Henry Dunantstraat	11	Kruiningen	Reimerswaal	Zweden	Geen
Henry Dunantstraat	13	Kruiningen	Reimerswaal	Zweden	Geen
Henry Dunantstraat	15	Kruiningen	Reimerswaal	Zweden	Geen
Henry Dunantstraat	17	Kruiningen	Reimerswaal	Zweden	Geen
Henry Dunantstraat	19	Kruiningen	Reimerswaal	Zweden	Geen
Henry Dunantstraat	21	Kruiningen	Reimerswaal	Zweden	Geen
Henry Dunantstraat	23	Kruiningen	Reimerswaal	Zweden	Geen
Henry Dunantstraat	25	Kruiningen	Reimerswaal	Zweden	Geen
Henry Dunantstraat	27	Kruiningen	Reimerswaal	Zweden	Geen
Henry Dunantstraat	29	Kruiningen	Reimerswaal	Zweden	Geen
Henry Dunantstraat	31	Kruiningen	Reimerswaal	Zweden	Geen

Jacob Catsstraat	6	Brouwershaven	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Jacob Catsstraat	8	Brouwershaven	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Krabbendijke	1	Brouwershaven	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Krabbendijke	3	Brouwershaven	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Schendersweg	29	Brouwershaven	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen

Abelenpad	1	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Abelenpad	2	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Abelenpad	3	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Abelenpad	4	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Abelenpad	6	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Abelenpad	7	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Abelenpad	8	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Acacialaan	1	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Acacialaan	6	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Acacialaan	7	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen

Adreslijst, provincie Zeeland (vervolg)

Straat	Nummer	Plaats	Gemeente	Schenkland	Status
Acacialaan	8	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Acacialaan	9	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Acacialaan	10	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Acacialaan	12	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Acacialaan	13	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Berkenpad	1	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Berkenpad	2	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Berkenpad	3	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Berkenpad	4	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Berkenpad	5	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Berkenpad	6	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Berkenpad	7	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
De Kure	2	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
De Kure	3	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
De Kure	4	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
De Kure	6	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
De Kure	7	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
De Kure	8	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
De Kure	9	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
De Kure	12	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
De Kure	13	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
De Kure	14	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
De Kure	15	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
De Kure	16	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
De Kure	17	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
De Kure	18	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
De Kure	19	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
De Kure	20	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
De Kure	21	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Duinroosweg	1	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Duinroosweg	2	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Duinroosweg	3	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Duinroosweg	4	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Duinroosweg	5	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Duinroosweg	6	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Duinroosweg	7	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Duinroosweg	8	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Duinroosweg	9	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Duinroosweg	10	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Duinroosweg	11	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen

Adreslijst, provincie Zeeland (vervolg)

Straat	Nummer	Plaats	Gemeente	Schenkland	Status
Duinroosweg	12	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Duinroosweg	13	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Duinwegje	7	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Duinwegje	9	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Duinwegje	11	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Duinwegje	13	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Duinwegje	15	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Elzenpad	1	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Elzenpad	2	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Elzenpad	3	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Elzenpad	4	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Elzenpad	5	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Elzenpad	7	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Elzenpad	8	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Elzenpad	9	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Lageweg	17	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Lageweg	19	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Lageweg	20	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Lageweg	22	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Lageweg	24	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Lijsterbesweg	27	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Lijsterbesweg	28	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Lijsterbesweg	29	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Lijsterbesweg	30	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Lijsterbesweg	31	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Lijsterbesweg	32	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Lijsterbesweg	33	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Lijsterbesweg	35	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Lijsterbesweg	36	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Populierenlaan	6	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Populierenlaan	7	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Populierenlaan	8	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Populierenlaan	9	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Populierenlaan	11	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Populierenlaan	12	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Populierenlaan	13	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Populierenlaan	14	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Populierenlaan	15	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Populierenlaan	16	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Populierenlaan	17	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen

Adreslijst, provincie Zeeland (vervolg)

Straat	Nummer	Plaats	Gemeente	Schenkland	Status
Populierenlaan	18	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Populierenlaan	19	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Populierenlaan	20	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Populierenlaan	21	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Populierenlaan	22	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Populierenlaan	23	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Populierenlaan	24	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Populierenlaan	25	Burgh-Haamstede	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen

Bogerdweg	3	Dreischor	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Mr. P Moggestraat	52	Dreischor	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Mr. P Moggestraat	54	Dreischor	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Mr. P Moggestraat	56	Dreischor	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Mr. P Moggestraat	58	Dreischor	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Stoofweg	4	Dreischor	Schouwen-Duiveland	Finland	Geen

Deensestraat	3	Ellemeet	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Krijn Karelsweg	5	Ellemeet	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Schelpweg	30	Ellemeet	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Schelpweg	36	Ellemeet	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Weelweg	6	Ellemeet	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Weelweg	8	Ellemeet	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen

Beatrixstraat	7	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Beatrixstraat	9	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Heuvelsweg	1	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Kerkweg	19	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Frankrijk	Geen
Vloedstraat	5	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Vloedstraat	7	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Vloedstraat	9	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Vloedstraat	11	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Vloedstraat	13	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Vloedstraat	19	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Vloedstraat	21	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Vloedstraat	23	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Vloedstraat	25	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Vloedstraat	27	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Vloedstraat	29	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Vloedstraat	31	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Vloedstraat	33	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen

Adreslijst, provincie Zeeland (vervolg)

Straat	Nummer	Plaats	Gemeente	Schenkland	Status
Vloedstraat	35	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Vloedstraat	37	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Vloedstraat	39	Kerkwerve	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen

Hogeweg	12	Looperskapelle	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Kapelleweg	18	Looperskapelle	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen

Taijersweg	14	Moriaanshoofd	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Oude Hoofdweg	9	Moriaanshoofd	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen

Burg. Bouwmanstraat	8	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Erling Steenstraat	1	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Erling Steenstraat	2	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Erling Steenstraat	4	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Erling Steenstraat	6	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Erling Steenstraat	8	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Erling Steenstraat	10	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Erling Steenstraat	12	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Erling Steenstraat	14	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Erling Steenstraat	16	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Erling Steenstraat	18	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Erling Steenstraat	20	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Erling Steenstraat	22	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Erling Steenstraat	24	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Erling Steenstraat	26	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Erling Steenstraat	28	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Esdoornstraat	22	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Esdoornstraat	24	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Esdoornstraat	26	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Esdoornstraat	28	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Galgeweg	2	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Koningin Maudplein	1	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Koningin Maudplein	2	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Koningin Maudplein	3	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Koningin Maudplein	4	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Koningin Maudplein	5	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Koningin Maudplein	6	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Koningin Maudplein	7	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Koningin Maudplein	8	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen

Adreslijst, provincie Zeeland (vervolg)

Straat	Nummer	Plaats	Gemeente	Schenkland	Status
Koningin Maudplein	9	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Koningin Maudplein	11	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Lijsterbesstraat	25	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Lijsterbesstraat	27	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Lijsterbesstraat	29	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Lijsterbesstraat	31	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Loensweg	31	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Loensweg	24	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Magnoliastraat	35	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Muyeweg	20	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Muyeweg	22	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Nieuweweg	1	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Platte Capelledijk	2	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Reigersweg	1	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Reigersweg	2	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Ribesstraat	18	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Sluisweg	5	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Stolpweg	1	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Stolpweg	6	Nieuwerkerk	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen

Zuiddijk	16	Noordgouwe	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk *	Geen
Zuiddijk	18	Noordgouwe	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk *	Geen

Ingridstraat	4	Noordwelle	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Ingridstraat	6	Noordwelle	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Ingridstraat	8	Noordwelle	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Ingridstraat	10	Noordwelle	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Smidsweg	22	Noordwelle	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen

Hoge Zandweg	2	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Lage Rampertseweg	12	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Oud Heiligeweg	3	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Oud Heiligeweg	33	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Oud Heiligeweg	35	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Oud Heiligeweg	37	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Oud Heiligeweg	39	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Oud Heiligeweg	41	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen

* Oostenrijkse woning, geschonken door het Nederlandse Centraal Bureau Tuinbouwveilingen (CBT).
Na de Tweede Wereldoorlog ruilde Oostenrijk tien houten woningen tegen een partij Nederlandse witte kool.
Na de watersnoodramp schonk het CBT de woningen aan het Nationaal Rampenfonds.

Adreslijst, provincie Zeeland (vervolg)

Straat	Nummer	Plaats	Gemeente	Schenkland	Status
Sandströmstraat	18	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Sandströmstraat	20	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Sandströmstraat	22	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Sandströmstraat	24	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Sandströmstraat	26	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Sandströmstraat	28	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Sandströmstraat	30	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Sandströmstraat	32	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Sandströmstraat	34	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Sandströmstraat	36	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Sandströmstraat	38	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Sandströmstraat	40	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Sandströmstraat	42	Oosterland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen

Koningin Juliana-straat	10	Ouwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Koningin Juliana-straat	12	Ouwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Koningin Juliana-straat	14	Ouwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Koningin Juliana-straat	16	Ouwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Nieuwe Ronde Blokweg	1	Ouwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorweggen	Geen
Noorsestraat	1	Ouwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Noorsestraat	3	Ouwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Noorsestraat	5	Ouwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Noorsestraat	7	Ouwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Noorsestraat	9	Ouwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Noorsestraat	11	Ouwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Noorsestraat	13	Ouwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Noorsestraat	15	Ouwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Noorsestraat	17	Ouwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Noorsestraat	21	Ouwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Phoenixstraat	17	Ouwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Zwanenburgseweg	6	Ouwerkerk	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen

Adreslijst, provincie Zeeland (vervolg)

Straat	Nummer	Plaats	Gemeente	Schenkland	Status
Bremweg	3	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Bremweg	5	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Capelweg	9	Renesse	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Capelweg	10	Renesse	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Capelweg	11	Renesse	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Capelweg	12	Renesse	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Capelweg	13	Renesse	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Capelweg	14	Renesse	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Capelweg	15	Renesse	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Capelweg	16	Renesse	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Capelweg	17	Renesse	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Capelweg	18	Renesse	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Capelweg	19	Renesse	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Capelweg	20	Renesse	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Capelweg	21	Renesse	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Capelweg	22	Renesse	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Capelweg	23	Renesse	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Capelweg	25	Renesse	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Duinweg	4	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Duinweg	8	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Duinweg	10	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Duinweg	12	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Duinweg	14	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Duinweg	15	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Duinweg	17	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Duinweg	18	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Eikenmeet	1	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Eikenmeet	2	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Eikenmeet	3	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Eikenmeet	4	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Eikenmeet	5	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Eikenmeet	6	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Eikenmeet	7	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Eikenmeet	8	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Elzenmeet	1	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Elzenmeet	2	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Elzenmeet	3	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen

Adreslijst, provincie Zeeland (vervolg)

Straat	Nummer	Plaats	Gemeente	Schenkland	Status
Elzenmeet	4	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Elzenmeet	6	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Elzenmeet	7	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Elzenmeet	8	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Elzenmeet	10	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Elzenmeet	11	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Elzenmeet	12	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Elzenmeet	14	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Wilgenmeet	1	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Wilgenmeet	2	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Wilgenmeet	3	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Wilgenmeet	4	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Wilgenmeet	5	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Wilgenmeet	7	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Wilgenmeet	9	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Wilgenmeet	13	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen
Wilgenmeet	14	Renesse	Schouwen-Duiveland	Oostenrijk	Geen

Carlstraat	15	Scharendijke	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Carlstraat	17	Scharendijke	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Ingridstraat	15	Scharendijke	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Ingridstraat	17	Scharendijke	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Frederikstraat	2	Scharendijke	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Frederikstraat	4	Scharendijke	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Frederikstraat	6	Scharendijke	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Frederikstraat	8	Scharendijke	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Frederikstraat	10	Scharendijke	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Platteweg	17	Scharendijke	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Platteweg	19	Scharendijke	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Weelweg	16	Scharendijke	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen

Frederikstraat	1	Serooskerke	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Frederikstraat	3	Serooskerke	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Frederikstraat	5	Serooskerke	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Frederikstraat	7	Serooskerke	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Frederikstraat	9	Serooskerke	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Frederikstraat	11	Serooskerke	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Frederikstraat	13	Serooskerke	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Frederikstraat	15	Serooskerke	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen

Adreslijst, provincie Zeeland (vervolg)

Straat	Nummer	Plaats	Gemeente	Schenkland	Status
Lageweg	10	Sirjansland	Schouwen-Duiveland	Denemarken	Geen
Lageweg	12	Sirjansland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Sportweg	2	Sirjansland	Schouwen-Duiveland	Zweden	Geen
Oudendijk	7	Sirjansland	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen

Grachtweg	16	Zierikzee	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Grachtweg	17	Zierikzee	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen
Grachtweg	18	Zierikzee	Schouwen-Duiveland	Noorwegen	Geen

Deensestraat	1	Sint Philipsland	Tholen	Oostenrijk *	Geen
Deensestraat	3	Sint Philipsland	Tholen	Denemarken	Geen
Deensestraat	7	Sint Philipsland	Tholen	Denemarken	Geen
Deensestraat	9	Sint Philipsland	Tholen	Denemarken	Geen
Prins Hendrikstraat	38	Sint Philipsland	Tholen	Denemarken	Geen
Wilhelminastraat	32	Sint Philipsland	Tholen	Oostenrijk	Geen
Wilhelminastraat	34	Sint Philipsland	Tholen	Oostenrijk	Geen
Wilhelminastraat	36	Sint Philipsland	Tholen	Oostenrijk	Geen
Wilhelminastraat	38	Sint Philipsland	Tholen	Oostenrijk	Geen
Wilhelminastraat	40	Sint Philipsland	Tholen	Oostenrijk	Geen
Wilhelminastraat	42	Sint Philipsland	Tholen	Oostenrijk	Geen

Kerkstraat	13	Stavenisse	Tholen	Noorwegen	Geen
Kerkstraat	14	Stavenisse	Tholen	Noorwegen	Geen
Kerkstraat	15	Stavenisse	Tholen	Noorwegen	Geen
Kerkstraat	16	Stavenisse	Tholen	Noorwegen	Geen
Kerkstraat	17	Stavenisse	Tholen	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	1	Stavenisse	Tholen	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	2	Stavenisse	Tholen	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	3	Stavenisse	Tholen	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	4	Stavenisse	Tholen	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	5	Stavenisse	Tholen	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	6	Stavenisse	Tholen	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	7	Stavenisse	Tholen	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	8	Stavenisse	Tholen	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	10	Stavenisse	Tholen	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	12	Stavenisse	Tholen	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	13	Stavenisse	Tholen	Noorwegen	Geen
Prinses Beatrixstraat	1	Stavenisse	Tholen	Noorwegen	Geen

* Oostenrijkse woning, geschonken door het Nederlandse Centraal Bureau Tuinbouwveilingen (CBT).
Na de Tweede Wereldoorlog ruilde Oostenrijk tien houten woningen tegen een partij Nederlandse witte kool.
Na de watersnoodramp schonk het CBT de woningen aan het Nationaal Rampenfonds.

Adreslijst, provincie Zuid-Holland

Adreslijst van de huizen die in 2020 nog bestaan. Deze geschenkwoningen staan op [de kaart](#).

Straat	Nummer	Plaats	Gemeente	Schenklnd	Status
Beatrixstraat	2	Achthuizen	Goeree-Overflakkee	Oostenrijk	Geen
Beatrixstraat	4	Achthuizen	Goeree-Overflakkee	Oostenrijk	Geen
Beatrixstraat	6	Achthuizen	Goeree-Overflakkee	Oostenrijk	Geen
Beatrixstraat	8	Achthuizen	Goeree-Overflakkee	Oostenrijk	Geen
Beatrixstraat	10	Achthuizen	Goeree-Overflakkee	Oostenrijk	Geen
Beatrixstraat	12	Achthuizen	Goeree-Overflakkee	Oostenrijk	Geen

Malmöweg	1	Den Bommel	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen
Malmöweg	3	Den Bommel	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen
Malmöweg	5	Den Bommel	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen
Malmöweg	7	Den Bommel	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen
Malmöweg	9	Den Bommel	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen
Stockholmweg	1	Den Bommel	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen
Stockholmweg	3	Den Bommel	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen
Stockholmweg	5	Den Bommel	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen
Stockholmweg	7	Den Bommel	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen
Stockholmweg	9	Den Bommel	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen
Stockholmweg	11	Den Bommel	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen

Oostenrijksestraat	1	Goedereede	Goeree-Overflakkee	Oostenrijk	Geen
Oostenrijksestraat	3	Goedereede	Goeree-Overflakkee	Oostenrijk	Geen
Oostenrijksestraat	5	Goedereede	Goeree-Overflakkee	Oostenrijk	Geen
Oostenrijksestraat	7	Goedereede	Goeree-Overflakkee	Oostenrijk	Geen
Oostenrijksestraat	9	Goedereede	Goeree-Overflakkee	Oostenrijk	Geen
Oostenrijksestraat	11	Goedereede	Goeree-Overflakkee	Oostenrijk	Geen

Zweosplein	1	Herkingen	Goeree-Overflakkee	Oostenrijk	Geen
Zweosplein	2	Herkingen	Goeree-Overflakkee	Oostenrijk	Geen
Zweosplein	3	Herkingen	Goeree-Overflakkee	Oostenrijk	Geen
Zweosplein	4	Herkingen	Goeree-Overflakkee	Oostenrijk	Geen
Zweosplein	5	Herkingen	Goeree-Overflakkee	Oostenrijk	Geen
Zweosplein	6	Herkingen	Goeree-Overflakkee	Oostenrijk	Geen
Zweosplein	7	Herkingen	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen
Zweosplein	8	Herkingen	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen
Zweosplein	9	Herkingen	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen
Zweosplein	10	Herkingen	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen

Adreslijst, provincie Zuid-Holland (vervolg)

Straat	Nummer	Plaats	Gemeente	Schenkland	Status *
Prinses Margrietstraat	15	Middelharnis	Goeree-Overflakkee	Zweden	GM
Prinses Margrietstraat	17	Middelharnis	Goeree-Overflakkee	Zweden	GM
Prinses Margrietstraat	19	Middelharnis	Goeree-Overflakkee	Zweden	GM
Prinses Margrietstraat	21	Middelharnis	Goeree-Overflakkee	Zweden	GM

* GM: gemeentelijk monument. BBP: beeldbepalend pand.

Finlandplein	1	Nieuwe-Tonghe	Goeree-Overflakkee	Finland	BBP
Finlandplein	2	Nieuwe-Tonghe	Goeree-Overflakkee	Finland	BBP
Finlandplein	3	Nieuwe-Tonghe	Goeree-Overflakkee	Finland	BBP
Finlandplein	4	Nieuwe-Tonghe	Goeree-Overflakkee	Finland	BBP
Finlandplein	5	Nieuwe-Tonghe	Goeree-Overflakkee	Finland	BBP
Finlandplein	6	Nieuwe-Tonghe	Goeree-Overflakkee	Finland	BBP
Finlandplein	7	Nieuwe-Tonghe	Goeree-Overflakkee	Finland	BBP
Finlandplein	8	Nieuwe-Tonghe	Goeree-Overflakkee	Finland	BBP
Finlandplein	9	Nieuwe-Tonghe	Goeree-Overflakkee	Finland	BBP
Pannebakker	1	Nieuwe-Tonghe	Goeree-Overflakkee	Finland	BBP
Pannebakker	2	Nieuwe-Tonghe	Goeree-Overflakkee	Finland	BBP
Pannebakker	3	Nieuwe-Tonghe	Goeree-Overflakkee	Finland	BBP
Pannebakker	4	Nieuwe-Tonghe	Goeree-Overflakkee	Finland	BBP

Julianastraat	69	Oude Tonge	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen
Julianastraat	71	Oude Tonge	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen
Julianastraat	73	Oude Tonge	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen
Julianastraat	75	Oude Tonge	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen
Julianastraat	77	Oude Tonge	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen
Julianastraat	79	Oude Tonge	Goeree-Overflakkee	Zweden	Geen

Koning Haakonstraat	2	Stellendam	Goeree-Overflakkee	Noorwegen	GM
Koning Haakonstraat	4	Stellendam	Goeree-Overflakkee	Noorwegen	GM
Koning Haakonstraat	6	Stellendam	Goeree-Overflakkee	Noorwegen	GM

Grasweg	5	Hellevoetsluis	Hellevoetsluis	Noorwegen	Geen
---------	---	----------------	----------------	-----------	------

Oslostraat	2	Goudswaard	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Oslostraat	4	Goudswaard	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Oslostraat	6	Goudswaard	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Oslostraat	8	Goudswaard	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Oslostraat	10	Goudswaard	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Oslostraat	12	Goudswaard	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Oslostraat	14	Goudswaard	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Oslostraat	16	Goudswaard	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen

Adreslijst, provincie Zuid-Holland (vervolg)

Straat	Nummer	Plaats	Gemeente	Schenkland	Status
Stavangerstraat	1	Goudswaard	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Stavangerstraat	3	Goudswaard	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Stavangerstraat	5	Goudswaard	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Stavangerstraat	7	Goudswaard	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Stavangerstraat	9	Goudswaard	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Stavangerstraat	11	Goudswaard	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Stavangerstraat	13	Goudswaard	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Stavangerstraat	14	Goudswaard	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Stavangerstraat	15	Goudswaard	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Stavangerstraat	17	Goudswaard	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen

Zweedsestraat	1	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	3	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	5	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	7	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	9	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	11	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	13	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	15	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	17	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	19	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	21	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	23	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	25	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	27	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	29	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	31	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	33	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	35	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	36	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedsestraat	38	's Gravendeel	Hoeksche Waard	Zweden	Geen

Van Galenstraat	1	Heinenoord	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Van Galenstraat	3	Heinenoord	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Van Galenstraat	5	Heinenoord	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Van Galenstraat	7	Heinenoord	Hoeksche Waard	Zweden	Geen

Adreslijst, provincie Zuid-Holland (vervolg)

Viskilstraat	1	Mookhoek	Hoeksche Waard	Zweden	GM
Zweedsestraat	14	Mookhoek	Hoeksche Waard	Zweden	GM
Zweedsestraat	16	Mookhoek	Hoeksche Waard	Zweden	Geen

* GM: gemeentelijk monument.

Zweedse Wijk	1	Numansdorp	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedse Wijk	3	Numansdorp	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedse Wijk	5	Numansdorp	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedse Wijk	7	Numansdorp	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedse Wijk	9	Numansdorp	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedse Wijk	11	Numansdorp	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedse Wijk	13	Numansdorp	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedse Wijk	15	Numansdorp	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedse Wijk	17	Numansdorp	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedse Wijk	19	Numansdorp	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedse Wijk	21	Numansdorp	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedse Wijk	23	Numansdorp	Hoeksche Waard	Zweden	Geen
Zweedse Wijk	25	Numansdorp	Hoeksche Waard	Zweden	Geen

Hammerfestlaan	1	Puttershoek	Hoeksche Waard	Noorwegen	GM
Hammerfestlaan	2	Puttershoek	Hoeksche Waard	Noorwegen	GM
Hammerfestlaan	3	Puttershoek	Hoeksche Waard	Noorwegen	GM
Hammerfestlaan	4	Puttershoek	Hoeksche Waard	Noorwegen	GM
Hammerfestlaan	5	Puttershoek	Hoeksche Waard	Noorwegen	GM
Osloplein	1	Puttershoek	Hoeksche Waard	Noorwegen	GM
Osloplein	2	Puttershoek	Hoeksche Waard	Noorwegen	GM
Osloplein	3	Puttershoek	Hoeksche Waard	Noorwegen	GM
Osloplein	4	Puttershoek	Hoeksche Waard	Noorwegen	GM
Osloplein	5	Puttershoek	Hoeksche Waard	Noorwegen	GM
Osloplein	6	Puttershoek	Hoeksche Waard	Noorwegen	GM
Osloplein	7	Puttershoek	Hoeksche Waard	Noorwegen	GM
Osloplein	8	Puttershoek	Hoeksche Waard	Noorwegen	GM

Sasseweg	11	Strijen	Hoeksche Waard	Noorwegen	GM
Sasseweg	13	Strijen	Hoeksche Waard	Noorwegen	GM
Schenkeldijk	82	Strijen	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen

Adreslijst, provincie Zuid-Holland (vervolg)

Straat	Nummer	Plaats	Gemeente	Schenkland	Status
Koning Haakonstraat	1	Zuid-Beijerland	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	2	Zuid-Beijerland	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	3	Zuid-Beijerland	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	4	Zuid-Beijerland	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	5	Zuid-Beijerland	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	6	Zuid-Beijerland	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	7	Zuid-Beijerland	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	8	Zuid-Beijerland	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	9	Zuid-Beijerland	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	10	Zuid-Beijerland	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	11	Zuid-Beijerland	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	12	Zuid-Beijerland	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	13	Zuid-Beijerland	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	14	Zuid-Beijerland	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	15	Zuid-Beijerland	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	16	Zuid-Beijerland	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	17	Zuid-Beijerland	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen
Koning Haakonstraat	19	Zuid-Beijerland	Hoeksche Waard	Noorwegen	Geen

Gemeenlandsedijk Noord	10	Abbenbroek	Nissewaard	Noorwegen	Geen
Zweedseplein	6	Abbenbroek	Nissewaard	Zweden	Geen
Zweedseplein	7	Abbenbroek	Nissewaard	Zweden	Geen

Krommedijk	9	Zuidland	Nissewaard	Noorwegen	Geen
Krommedijk	11	Zuidland	Nissewaard	Noorwegen	Geen
Krommedijk	18	Zuidland	Nissewaard	Noorwegen	Geen
Ramhileweg	1	Zuidland	Nissewaard	Noorwegen	Geen

Weenseplein	2	Papendrecht	Papendrecht	Oostenrijk	Geen
Weenseplein	4	Papendrecht	Papendrecht	Oostenrijk	Geen
Weenseplein	6	Papendrecht	Papendrecht	Oostenrijk	Geen
Weenseplein	8	Papendrecht	Papendrecht	Oostenrijk	Geen
Weenseplein	10	Papendrecht	Papendrecht	Oostenrijk	Geen
Weenseplein	12	Papendrecht	Papendrecht	Oostenrijk	Geen
Weenseplein	14	Papendrecht	Papendrecht	Oostenrijk	Geen
Weenseplein	16	Papendrecht	Papendrecht	Oostenrijk	Geen
Weenseplein	18	Papendrecht	Papendrecht	Oostenrijk	Geen
Weenseplein	20	Papendrecht	Papendrecht	Oostenrijk	Geen

Adreslijst, provincie Zuid-Holland (vervolg)

Straat	Nummer	Plaats	Gemeente	Schenkland	Status *
Februariplantsoen	1	Sliedrecht	Sliedrecht	Oostenrijk	BBP
Februariplantsoen	2	Sliedrecht	Sliedrecht	Oostenrijk	BBP
Februariplantsoen	3	Sliedrecht	Sliedrecht	Oostenrijk	BBP
Februariplantsoen	4	Sliedrecht	Sliedrecht	Oostenrijk	BBP
Februariplantsoen	5	Sliedrecht	Sliedrecht	Oostenrijk	BBP
Februariplantsoen	6	Sliedrecht	Sliedrecht	Oostenrijk	BBP
Februariplantsoen	7	Sliedrecht	Sliedrecht	Oostenrijk	BBP
Februariplantsoen	8	Sliedrecht	Sliedrecht	Oostenrijk	BBP
Februariplantsoen	9	Sliedrecht	Sliedrecht	Oostenrijk	BBP
Februariplantsoen	10	Sliedrecht	Sliedrecht	Oostenrijk	BBP

* BBP: beeldbepalend pand.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Geraadpleegde bronnen

Archieven

Beeldbank Zeeuws archief

Via: <https://www.zeeuwsarchief.nl/>

Het Nieuwe Instituut, Rotterdam.

Publicaties

Geurts, H. Watersnood 1953: ergste natuurramp van de 20e eeuw, KNMI, 2003.

Via: https://web.archive.org/web/20110114055538/http://www.knmi.nl/cms/content/64479/watersnood_1953_ergste_natuurramp_van_de_20e_eeuw.

Jansen, G.W. "Woningen voor de watersnoodgebieden. Een overzicht van de buitenlandse schenkingen en hun bestemmingen". Bouw, nr 15. 1954.

Lock, J. "Huizen van hout. Woningen geschonken na de watersnoodramp". Watersnoodmuseum, 2018

Redactie Zeeuwse ankers. "Watersnoodramp 1953: slachtoffers en hulp".

Via: <https://www.zeeuwseankers.nl/verhaal/watersnood-ramp-1953-slachtoffers-en-hulp>.

Stad en Lande i.s.m. Watersnoodmuseum, "Geschenkwoningen Toen en Nu", 2007.

Wagenmakers, W. "Deze man zorgde ervoor dat Nederland wist van De Ramp - en redde daarmee vele levens". Provinciale Zeeuwse Courant, 1-2-2020.

Er zijn vier geschenkwoningen te bezoeken

- Noorse woning in het Openluchtmuseum Arnhem (uit Raamsdonk).
- Deense woning in het Watersnoodmuseum in Ouwerkerk.
- Noorse woning bij Streekmuseum De Meestof in St. Annaland.
- Zweedse woning in Heijningen, gemeente Moerdijk.

Begeleidingsgroep

De provincies hebben een Begeleidingsgroep opgericht. Vlak voor en direct na het veldwerk spraken de onderzoekers van Dorp, Stad en Land met de begeleidingsgroep online over de aanpak van de inventarisatie en de wijze van verwerken van de onderzoeksresultaten.

Deelnemers waren:

- Ria Geluk, Janny Lock;
- Provincie Zeeland (Kees Meerman, Berit Sens);
- Provincie Zuid-Holland (Yolanda van Winsen, Maarten Koenders);
- Erfgoed Zeeland (Marinus van Dintel) en
- Erfgoedhuis Zuid-Holland (Marcus Laman).

Colofon

Dit is een uitgave van provincie Zeeland,
provincie Zuid-Holland en Dorp, Stad en Land.

Het onderzoek en de eindresultaten
van de inventarisatie zijn geleverd door
Dorp, Stad en Land.

Voorjaar 2021

Tekstredactie:

Aimée de Back, Marietje Böhmer,
Marije Couperus, Maarten Koenders, Berit Sens.

GIS kaarten:

Pol Jansen, Kees Meerman,
Irina van der Vlag-Churylova,
Yolanda van Winsen.

Afbeeldingen:

© Dorp, Stad en Land, tenzij anders vermeld.

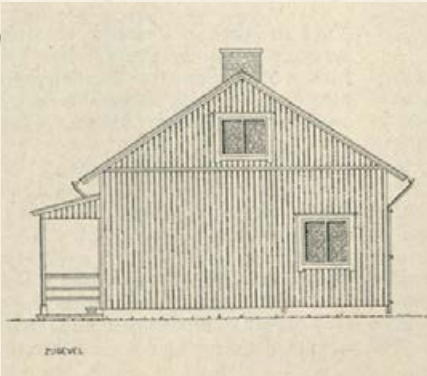
Vormgeving:

Vakteam Grafimedia, provincie Zuid-Holland

201101995



312⁵

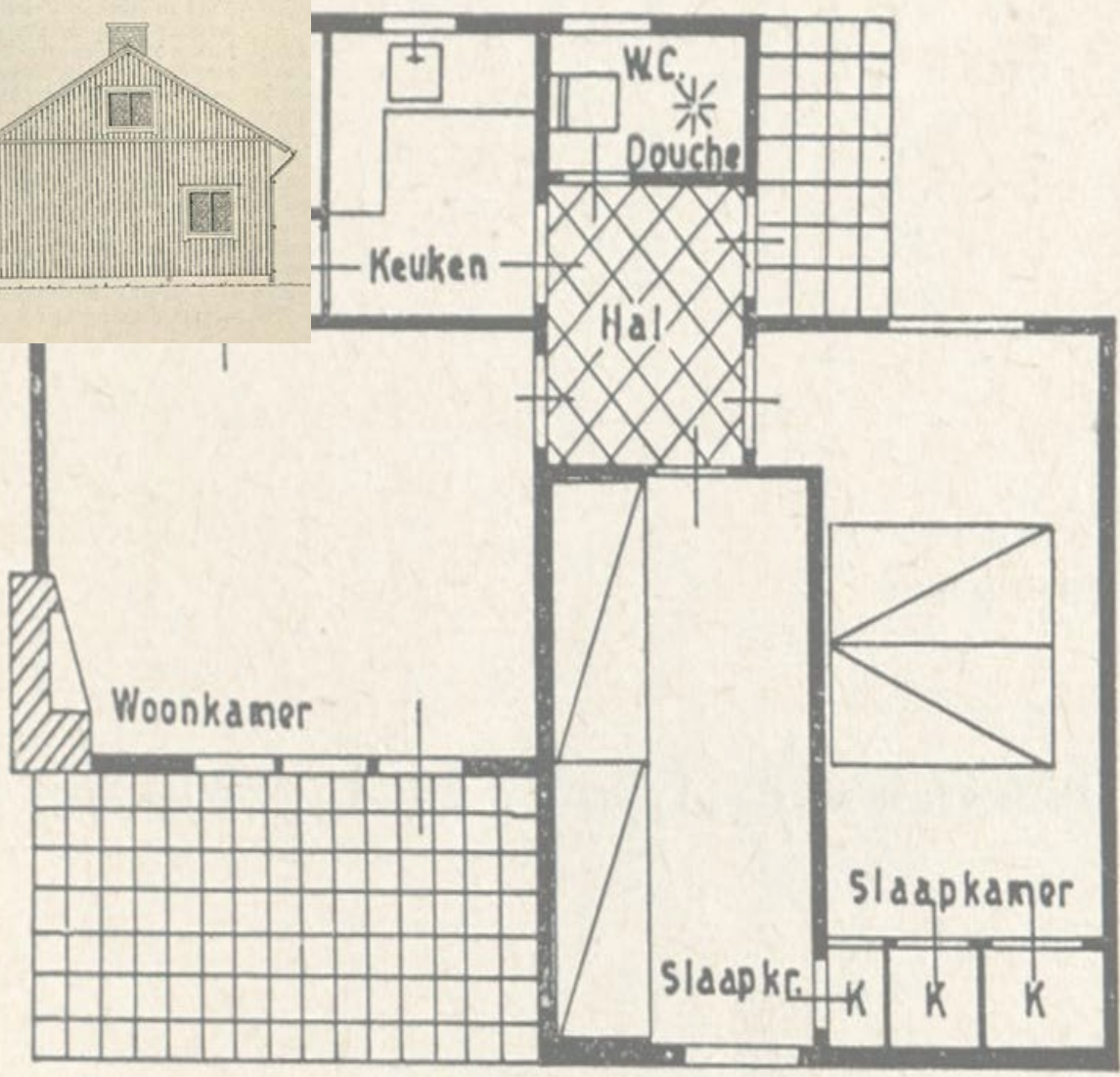


524

218⁵

187⁵

493



961⁵